

η σφήκα

που γυρνάει και τσιμπάει

Μια έκδοση της Σ.υνέλευσης για την Κυ.κλοφορία των Α.γώνων - Τεύχος 10, Ιούλιος 2017

Η Οδύσσεια ενός αγώνα στα προγράμματα voucher

Ενάντια στο τέλος της διαδρομής

Συνέντευξη για τον αγώνα των «καροτσάκηδων»
φοιτητών στη σίτιση του Γεωπονικού

Δεν είναι ανθρωπισμός, είναι η αναδιάρθρωση ηλίθιε!

Η πολιτική ασύλου μετά την κοινή δήλωση ΕΕ-Τουρκίας
και οι μεθοδεύσεις Μουζάλα.

Η Οδύσσεια ενός αγώνα στα προγράμματα Voucher

*

Τι γνωρίζουμε για τα voucher τουρισμού;
Τι περιέχει η εκπαίδευση και η εργασία σ’ αυτά;
Πώς λειτουργεί αυτή η μπιζνα;

Ακολουθεί ένα τμήμα της εισαγωγής που γράφτηκε από την συλλογικότητα NO Ωφελούμενοι/ες για την μπροσούρα με τίτλο “Το ημερολόγιο ενός voucherά”, στην οποία περιγράφεται σε πρώτο πρόσωπο η εργασιακή εμπειρία και ο αγώνας για πληρωμή στα προγράμματα αυτά [1].

Σε αυτή τη φάση λοιπόν και με κύριο όπλο τα μόρια ανεργίας του, ο ήρωάς μας κάνει τον Ιούλιο του 2015 αίτηση για τα voucher τουρισμού. 80 ώρες θεωρία και 420 ώρες εργασία με πληρωμή 2240 ευρώ (μικτά) σε τρεις δόσεις. Τον Αύγουστο βγαίνουν τα αποτελέσματα και όντας στους επιλεγμένους περιμένει πότε θα ξεκινήσει το πρόγραμμα – κάτι που θα γίνει τελικά στα μέσα Νοέμβρη με τα μαθήματα θεωρητικής κατάρτισης σε

ένα ΚΕΚ της γειτονιάς του. Εννιά με τρεις κάθε μέρα για ένα δεκαπενθήμερο σε μια αίθουσα με άλλα 24 άτομα. Πρωινό ξύπνημα και απουσιολόγιο, λες και επέστρεψε στο σχολείο. Τα μαθήματα υποτίθεται πως έχουν κάποια σχέση με την επιχείρηση που θα τοποθετηθεί κατόπιν. Τελικά, ολόκληρη η τάξη «εκπαιδεύεται» ως υπάλληλος ξενοδοχείου, παρόλο που σχεδόν οι μισοί μετά πήγαν σε τουριστικά γραφεία. Αλλά σιγά μην έκανε δύο τμήματα το ΚΕΚ. Θα αναγκάζοταν να προσλάβει και δεύτερο εκπαιδευτή, άρα να μειώσει το κέρδος του. Μιας και πιάσαμε τα ΚΕΚ, ας πούμε ότι από τα voucher αυτά θα πάρουν 1060 ευρώ το κεφάλι και 300 ακόμα ευρώ για όποιον ή οποία εκπαιδευόμενο/η κρατήσει τελικά η επιχείρηση στην οποία θα δουλέψουν οι εκπαιδευόμενοι. Το ΚΕΚ θα τσεπώσει τα έξτρα 300 διότι υποτίθεται πως παρείχε υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης και άρα αύξησε τις πιθανότητες εύρεσης εργασίας για τους επισφαλείς φίλους μας.

editorial

Το έντυπο που κρατάτε στα χέρια σας είναι αποτέλεσμα συλλογικής εργασίας και εκδίδεται με ευθύνη της Σ.υνέλευσης για την Κυ.κλοφορία των Α.γώνων.

Θα είμαστε ειλικρινείς. Η προετοιμασία του παρόντος τεύχος ακολούθησε κατά πόδας το χρονοδιάγραμμα της αξιολόγησης της κυβέρνησης από τους δανειστές. Το σχεδιάσαμε πέρυσι, το ετοιμάζαμε από τα Χριστούγεννα, το περιμέναμε αμεσως μετά το Πάσχα και τελικά έκλεισε τον Ιούνιο. Πλέον όμως είναι έτοιμο να κυκλοφορήσει στις αγορές συνοδευόμενο, όχι από ένα 4ο μνημόνιο, αλλά από ένα πολυσέλιδο κεντρικό κείμενο σχετικό με την πορεία της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης στην εποχή της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ. Ειδικότερα, στο μικροσκόπιο της ανάλυσης μας μπάνιουν οι συνέχειες και οι αλλαγές στο κράτος ως συλλογικό εργοδότη, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων του στις ΜΚΟ, ιδιαίτερα όσον αφορά τη διαχείριση των προσφύγων/μεταναστών, οι νεοφιλελεύθερες προσαγές πίσω από τον ανθρωπιστικό μανδύα και φυσικά η θεση μας ως αγωνιζόμενων ενάντια σε όλα αυτά.

Στα υπόλοιπα κείμενα αυτού του τεύχους, επιμένουμε στην κεντρική σημασία των αγώνων σε πρώτο πρόσωπο που πετυχαίνουν πρακτικά αποτελέσματα, ως απαραίτητη προϋπόθεση για να ξεπεράσουμε την ύφεση του κοινωνικού ανταγωνισμού που βιώνουμε τα τελευταία χρόνια. Αυτόν τον σκοπό εξυπηρετεί η περιγραφή της οδύσσειας του αγώνα για την αποπληρωμή των δεδουλευμένων των εργαζόμενων στα voucher τουρισμού, καθώς και η συνέντευξη για τον αγώνα κάποιων φοιτητών-περιστασιακά εργαζόμενων στην στίσιση του Γεωπονικού πανεπιστημίου. Για ένα τρέχον αγώνα μιλάει και το συλλογικό μας κείμενο για τις αλλαγες στα ΜΜΜ με την επικειρούμενη εισαγωγή των μπαρών/ηλεκτρονικού εισιτηρίου, ενα κείμενο που μοιράσαμε σε σχετικές κινητοποιήσεις με στόχο να συνεισφέρουμε στην συνέχιση και την διεύρυνση αυτών. Τέλος, δημοσιεύουμε ένα κείμενο περιγραφής της κρατικής πολιτικής στον τομέα της παροχής ασύλου μετά την συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας, μέσα από την οπτική των εργαζόμενων στις επιτροπές ασύλου που κοντραρίστηκαν με τις προσαγές του ελληνικού κράτους και των ευρωπαϊών εταίρων του.

Τι κοινό έχει μια σερβιτόρα με ένα φοιτητή; Ο πληροφοριακός εργάτης με τη μετανάστρια καθαρίστρια; Ο ομοφυλόφιλος με έναν άνεργο; Τι σχέση έχει η Σ.Κυ.Α. με τους άλλους εκμεταλλευόμενους -καταπιεζόμενους; Μία απάντηση έχουμε να δώσουμε: τους μικρούς και μεγάλους αγώνες που ξεσπούν εδώ και ‘κει. Η Σ.Κυ.Α. είναι μια συνέλευση ανθρώπων που συγκροτήθηκε στην βάση διαφορετικών πολιτικών διαδρομών και διαφορετικών εμπειριών αγώνα. Σημείο διασταύρωσης αυτών των πορειών η κοινή συμμετοχή στις διαδικασίες της εξέγερσης του Δεκέμβρη του 2008 και η ανάπτυξη μιας ορισμένης κριτικής απέναντι σε αυτήν την εμπειρία.

Μια κριτική που δημιουργήθηκε μέσα από την διαμόρφωση μιας ορισμένης στάσης μέσα στους αγώνες, μιας στάσης ενάντια τόσο στις λογικές κομματικής καθοδήγησης, όσο και στις λογικές πρωτοπορίας, μιας στάσης απέναντι στην θεωρητική και ιδεολογική περικαράκωση. Σκοπός της Σ.Κυ.Α. είναι να εκκινήσει από τις εμπειρίες αγώνων στους χώρους όπου παρεμβαίνουμε, να αναλύσει τα περιεχόμενα τους, να αποτιμήσει τις μορφές και τα μέσα της δράσης, να εμπλακεί σε μια κοινή εμπειρία πάλης μαζί με άλλους εκμεταλλευόμενους-καταπιεζόμενους, με άλλα κομμάτια της τάξης μας στην βάση κοινών αναγκών και επιθυμιών. Για την κυκλοφορία αυτών των αγώνων. Για την ανάπτυξη μιας στρατηγικής για τον κοινωνικό ανταγωνισμό και την οικοδόμηση μιας συλλογικής προοπτικής μέσα από την κριτική σύνθεση των πολλαπλών εμπειριών του κινήματος. Για την αλλαγή των καθημερινών μας σχέσεων. Για την κοινωνική απελευθέρωση.

Η συνέλευση πραγματοποιείται κάθε Κυριακή στις 18:30 στο Αυτόνομο Στέκι (Ζωοδόχου Πηγής 97 και Ισαύρων, Εξάρχεια).

skya.espiv.net

Ο ήρωάς μας ακούει σχεδόν αποσβολωμένος από την πλήξη διάφορες συμβουλές για κανόνες συμπεριφοράς και ηθικής του τουρισμού και διάφορα tips για το πώς να είναι «πελατοκεντρικός» και πώς θα δείξει τον κατάλληλο ζήλο για να τον κρατήσουν στην επιχείρηση που θα πάει μετά. Παρακολουθεί μαζί με τους συναδέλφους του εκπαιδευτικά βιντεάκια με το σωστό τρόπο διπλώματος της χαρτοπετσέτας. Μαθαίνει πώς να κρατάει τη σωστή απόσταση από τον πελάτη για να μην μυρίζει την αναπνοή του ή νιώθει απειλή. Όταν έρχεται η ώρα της «συνέντευξης», ψάχνει να βρει «καλό» παντελόνι και παπούτσια. Έχει μονάχα αθλητικά. Μετά από μια σειρά αποτυχημένων προσπαθειών, που θυμίζουν σκηνή από το Trainspotting, κάποιο γραφείο κάνει τη χάρη στο ΚΕΚ που τον «εκπαίδευσε» και τον παίρνει ως υπάλληλο.

Ο ήρωάς μας, όπως και οι υπόλοιποι συνάδελφοί του δεν έχει καμιά ιδιαίτερη δουλειά να κάνει. Είναι άλλο ένα «κεφάλι» με το οποίο θα πληρωθεί το ΚΕΚ. Κάποτε, κάποιος κύριος με μούσια είπε ότι οι εργάτες δεν έχουν τίποτε άλλο να πουλήσουν πέρα από την ικανότητά τους για εργασία. Άραγε τι θα έλεγε αν έβλεπε τον ήρωά μας να παράγει κέρδος για κάποιους μόνο και μόνο με την παρουσία του; Βέβαια, κάποιοι ίσως τον κατηγορήσουν για τεμπέλη και λουφαδόρο. Την ίδια στιγμή που προσπαθεί να αποφύγει το βλέμμα του αφεντικού στο γραφείο, άλλοι και άλλες με τους οποίους εκπαιδεύτηκαν μαζί δουλεύουν –συχνά υπό απαράδεκτες συνθήκες σε ξενοδοχεία. Ίσως και ο ήρωάς μας να το σκέφτηκε αυτό και να αισθάνθηκε διπλά άχρηστος. Όμως, δεν είναι αυτός τελικά ο στόχος των αφεντικών; Να πειστεί αυτός και κάθε άλλος ή άλλη άνεργος ή άνεργη ότι είναι ο μοναδικός υπεύθυνος για την ανεργία του ή της; Να κοιτάζονται μεταξύ τους οι άνεργοι και οι άνεργες με φθόνο, νομίζοντας πως ο εχθρός τους βρίσκεται ανάμεσά τους, να ψάχνουν για βολεψάκηδες και λουφαδόρους; Να αποδέχονται ευχαρίστως την υποτίμηση της εργασίας τους και του ίδιου τους του εαυτού;

Ο ήρωάς μας όσο καιρό δουλεύει, συνεχίζει να επιβιώνει με τον τρόπο που ζούσε και πριν. Φυσικό, αφού τα αφεντικά δεν τον πληρώνουν. Θεωρούν μάλιστα λογικότατο να πληρώνεται κάποιος μήνες ή και χρόνια αφότου έχει δουλέψει. Θεωρούν ότι είναι προνόμιό του που πληρώνεται ούτως ή άλλως. Το κράτος σιγοντάρει: ξεκινάει προγράμματα «καταπολέμησης της ανεργίας» χωρίς να έχει πάρει τα λεφτά από τα πακέτα στήριξης. Οι δεκάδες άνεργοι που ως τότε συντηρούνται με δικά τους χρήματα, προσθέτουν καινούριες λέξεις στο λεξιλόγιό τους: «εμπροσθοβαρή» προγράμματα, σα να λέμε αέρας κοπανιστός. Ο ήρωάς μας, μαζί με άλλους και άλλες, διεκδικεί μπροστά από το μαγαζάκι των αφεντικών, ένα δικαίωμα που δεν είναι πια αυτονόητο: αξιοπρεπή μισθό για αξιοπρεπή δουλειά, πληρωμή στην ώρα του, επίδομα ανεργίας για όλους και για όλες χωρίς προϋποθέσεις. Τελικά, κερδίζει μια μικρή νίκη σε ένα πόλεμο που ακόμα μαίνεται, χωρίς να έχει κοπάσει σε ένταση ή απανθρωπιά.

Ένα μήνα μετά το τέλος της δουλειάς και πέντε μήνες από την έναρξη των προγραμμάτων voucher τουρισμού, πραγματοποιήθηκε η πρώτη συγκέντρωση στον φορέα διαχείρισης του προγράμματος. Ακολουθεί η ανταπόκριση από την παρέμβαση:

^ Εξώφυλλο της μπροσούρας “Το ημερολόγιο ενός voucherα”, που εκδόθηκε από τη συλλογικότητα NO-ωφελοούμενοι/νες, τον Ιούλιο του 2016

Συγκέντρωση διαμαρτυρίας στα γραφεία του ΙΝΣΕΤΕ (Ινστιτούτο Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων) πραγματοποίησε σήμερα 31/3 η συνέλευση των NO Ωφελούμενοι/ες μαζί με το Σωματείο Βάσης Εργαζομένων σε ΜΚΟ (ΣΒΕΜΚΟ) και τη Συνέλευση για την Κυκλοφορία των Αγώνων (ΣΚΥΑ). Το ΙΝΣΕΤΕ είναι η ΜΚΟ που διαχειρίζεται για λογαριασμό των αφεντικών του τουρισμού τα προγράμματα Voucher τουρισμού, μέσω των οποίων έχουν απασχοληθεί ήδη περίπου 1300 εργαζόμενοι/ες σε διάφορες επιχειρήσεις, χωρίς να έχουν δει να τους καταβάλλεται καμία εκ των 3 δόσεων πληρωμής που δικαιούνται, ενώ έχουν ολοκληρώσει εδώ και μήνες τόσο την “κατάρτιση”, όσο και την “πρακτική άσκηση”.

Οι περίπου 20 άνεργοι/ες, “ωφελοούμενοι/ες” και εργαζόμενοι/ες που συγκεντρωθήκαμε απαιτήσαμε με πανό, κείμενα, τρικάκια και συνθήματα την επιτάχυνση της διαδικασίας για την άμεση πληρωμή όλων των χρωστούμενων, καταγγέλλοντας ταυτόχρονα τη σύγχρονη βαρβαρότητα των προγραμμάτων Voucher. Κάποιοι/ες από εμάς συναντηθήκαμε με τον υπεύθυνο του ΙΝΣΕΤΕ για τα προγράμματα Voucher, ζητώντας εξηγήσεις για την πρωτοφανή, ακόμα και για την συνθήκη αυτών των προγραμμάτων, καθυστέρηση καταβολής των χρωστούμενων, καθώς και για τα ψέματα που έχουν ακούσει οι “ωφελοούμενοι/ες” που ρωτάνε για την

πληρωμή τους κι εδώ και μήνες ακούνε ότι είναι “θέμα ημερών”.

Ο υπεύθυνος αρνήθηκε ότι έχει πει ψέματα στους voucherαδες και μας “συμπαραστάθηκε”, επικαλούμενος το καθημερινό “φόρτο εργασίας” που έχει για να λύσει το “πρόβλημα” που έχει δημιουργηθεί λόγω του γεγονότος ότι το πρόγραμμα ξεκίνησε ως εμπροσθοβαρές, χωρίς να έχει εγκριθεί η ένταξη του στο ΕΣΠΑ 2014-2020. Με απλά λόγια, οι επιχειρήσεις τουρισμού δέχτηκαν κανονικά την εργασία των “ωφελοόμενων”, χωρίς να έχει γίνει καμία διαδικασία για να πιστωθούν από το ΕΣΠΑ στο ΙΝΣΕΤΕ τα λεφτά με τα οποία οφείλει να πληρώσει τους voucherάδες. Το “πρόβλημα” αυτό δεν είναι βέβαια κάποιο “μοιραίο κακό” που μας έτυχε, αλλά απόρροια της φύσης αυτών των προγραμμάτων που θέλουν να προσφέρουν “τζάμπα” εργατικό δυναμικό για “εκπαίδευση” στις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, χωρίς να ασχολούνται με πεπαλαιωμένες έννοιες, όπως μηνιαία πληρωμή μισθού, εργασιακά δικαιώματα κτλ.

Σε σχέση με την επιτάχυνση των διαδικασιών, ο υπεύθυνος πέταξε το μπαλάκι στο Υπουργείο Οικονομικών, από το ποίο περιμένει την έγκριση του κονδυλίου, έτσι ώστε, αφού δώσει και το ΟΚ ο επίτροπος, να μπορέσει να προχωρήσει η διαδικασία πληρωμής των χρημάτων της κατάρτισης από το ΙΝΣΕΤΕ. Αφού του υπενθυμίσαμε επανειλημμένως ότι το ΙΝΣΕΤΕ είναι ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος και εκμετάλλευσης των “ωφελοόμενων”, από το οποίο έχουν κάθε λόγο να απαιτούν τα χρωστούμενα τους ανεξαρτήτως των γραφειοκρατικών λεπτομερειών, ζητήσαμε να επικοινωνήσει τηλεφωνικά με τον υπεύθυνο του Υπουργείου Οικονομικών, ώστε να μας δηλώσουν από κοινού τότε πιστεύουν ότι θα ολοκληρωθεί η διαδικασία, για την 1η δόση. Ο υπεύθυνος αρνήθηκε, υποσχόμενός μας προφορικά ότι μέσα στις επόμενες δυο ημέρες θα μας ενημερώσει τηλεφωνικά για την πορεία της διαδικασίας, κάνοντας την εκτίμηση ότι η πληρωμή είναι θέμα δεκαημέρου.

Για τις υπόλοιπες 2 δόσεις δεν μπόρεσε να μας δώσει ανάλογες υποσχέσεις, αφού για να ξεκινήσει η πληρωμή

> Αφίσα που κολλήθηκε στους δρόμους της Αθήνας από τους ΝΟ Ωφελοόμενους, 8 μήνες μετά τη λήξη του προγράμματος, τον Οκτώβριο του 2016, καθώς ακόμα δεν είχε καταβληθεί η τελευταία δόση της αμοιβής.
Για περισσότερα βλ. <http://nofeloumeni.gr/>

της δεύτερης δόσης πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η πρώτη και να γίνουν οι απαιτούμενες γραφειοκρατικές διαδικασίες μεταξύ ΚΕΚ-φορέων-υπουργείων. Όσο για την 3η δόση, μας επιβεβαιώθηκε ότι τα Voucher τουρισμού κατέχουν άλλη μια πρωτοτυπία, να μην έχει βρεθεί ακόμα ο φορέας πιστοποίησης που απαιτείται για να ολοκληρωθεί η διαδικασία που οδηγεί στην τελική πληρωμή των “ωφελοόμενων”. Οπότε αυτοί – με την ώβεια υπομονή που τους χαρακτηρίζει απ’ ό,τι καταλαβαίνετε– θα πρέπει να περιμένουν να ολοκληρωθεί πρώτα ο διαγωνισμός εύρεσης του φορέα πιστοποίησης, πέρα από όλες τις γραφειοκρατικές διαδικασίες μεταξύ ΚΕΚ-φορέων-υπουργείων, μέχρι να πληρωθούν.

Οι συγκεντρωμένοι/ες αποχωρήσαμε αφού ξεκαθαρίσαμε στον υπεύθυνο του ΙΝΣΕΤΕ ότι όσο δεν καταβάλλονται οι δόσεις και δεν επιβεβαιώνονται οι υποσχέσεις του αναγκαστικά θα ξανασυναντηθούμε και θα ασκήσουμε

ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΤΩΝ VOUCHER ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΙ ΕΜΑΘΕΣ;

ΝΑ ΔΟΥΛΕΥΩ ΑΠΛΗΡΩΤΟΣ.

1300 άνεργοι/ες εργάστηκαν μέχρι τον Μάρτιο του 2016 στην πρώτη φάση των προγραμμάτων voucher τουρισμού. Με ευθύνη του ΙΝΣΕΤΕ (ΜΚΟ των αφεντικών του τουρισμού, που πάντα ψάχνουν ευκαιρίες για μεγιστοποίηση των κερδών τους μέσω “τζάμπα” εργασία) και των κυβερνήσεων, οι “ωφελοόμενοι/ες” 6 μήνες μετά την λήξη του προγράμματος δεν έχουν πληρωθεί την τελευταία δόση των χρημάτων τους. Περιμένουν να ολοκληρωθεί ακόμα η “διαδικασία πιστοποίησης” τους για να πληρωθούν, γιατί ουσιαστικά, παρόλο που εργάστηκαν, ως “ωφελοόμενοι” άνεργοι/ες θεωρούνται μαθητές προς αξιολόγηση.

Τα προγράμματα voucher, μαζί με τα αντιστοίχα κοινωφελή στο δημόσιο, ενώ διαφημίζονται από κάθε κυβέρνηση ως πλουσιοπάροχη προσφορά εργασίας αποκρύβεται επιμελώς ότι πρόκειται για προγράμματα ψήντης και κακοπληρωμένης “μαθητείας”. Κύριο στόχο έχουν να πιστέψουν οι άνεργοι ότι “γτάνει για την έλθειση προσόντων τους” και να “εκπαιδευτούν” στην προσφορά εργασίας άνευ μηνιαίου μισθού και δικαιωμάτων, προς τέρψιν φυσικά των εργοδοτών.

ΑΜΕΣΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΩΝ VOUCHER ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Μηνιαία πληρωμή κατά τη διάρκεια του προγράμματος
Ένσημα και όχι απλά ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
Εργασιακά και συνδικαλιστικά δικαιώματα
Αξιοπρεπές επίδομα ανεργίας για όλους/ες χωρίς προϋποθέσεις

No-ωφελοόμενοι/ες
nofeloumeni.gr

ό,τι διεκδικητικό μέσο έχουμε στο χέρι μας ως απλήρωτοι εργαζόμενοι/ες και ανακυκλώσιμοι άνεργοι/ες, που η υπομονή τους έχει εξαντληθεί προ πολλού.

Τον Νοέμβριο του 2016, κι αφού ακόμα εκκρεμούσε η πληρωμή της τελευταίας δόσης του μισθού για τα προγράμματα, η ΣΚΥΑ απήλυθε κάλεσμα προς συλλογικότητες εργαζομένων και ανέργων για το ζήτημα της απλήρωτης εργασίας στα voucher, στο οποίο ανταποκρίθηκαν οι: ΝΟ Ωφελοόμενοι/ες, Λάντζα, Attack στην ανεργία και την επισφάλεια και η Αναρχοσυνδικαλιστική Πρωτοβουλία Ροσινάντε. Αποτέλεσμα αυτού του καλέσματος ήταν ο σχηματισμός της “Πρωτοβουλίας ενάντια στην απλήρωτη εργασία στα voucher”, η οποία διοργάνωσε, άμεσα, κινητοποίηση στο ΙΝΣΕΤΕ με αφίσα που κολλήθηκε στους δρόμους της Αθήνας.

Συγκέντρωση 40-50 εργαζομένων στα voucher, ανέργων και αλληλέγγυων, πραγματοποιήθηκε την Δευτέρα 12/12 στα γραφεία του ΙΝΣΕΤΕ στη Λεωφόρο Αμαλίας με αφορμή τους 1300 απλήρωτους εργαζόμενους στα προγράμματα voucher τουρισμού από το Φλεβάρη-Μάρτη του ’16.

Το ΙΝΣΕΤΕ (ουσιαστικά η ΜΚΟ των αφεντικών του τουρισμού) είχε κατεβασμένα τα ρολά, ενώ στην πόρτα μας περίμεναν αστυνομικοί και ασφαλίτες, συνοδεία μιας μπλε κλούβας των ΜΑΤ. Είχε προηγηθεί η πληρωμή από το ΙΝΣΕΤΕ του ποσού των 540 από τα 730 των χρωστούμενων, μόλις δυο ημέρες πριν την παρέμβαση μας και οι συνεχείς ανακοινώσεις για αυτό, όταν κατά τ’ άλλα δεν ενημέρωναν σχεδόν για τίποτα τους “ωφελοόμενους” τόσους μήνες. Η πληρωμή του υπόλοιπου ποσού συνδέεται άμεσα από την

πλευρά του ΙΝΣΕΤΕ με την ολοκλήρωση της διαδικασίας της πιστοποίησης, η οποία υποτίθεται ότι είναι αδύνατο να παρακαμφθεί θεσμικά. Η όλη αντίδραση του ΙΝΣΕΤΕ και η κινητοποίηση της αστυνομίας δείχνει ότι τα αφεντικά του τουρισμού ήταν ενήμερωμένα για τις κινήσεις μας και πως η έστω και μερική αποπληρωμή των δεδουλευμένων συνδέεται με την κινητοποίηση μας.

Στη διάρκεια της συγκέντρωσης, ζητήσαμε να κατέβει κάποιος και όντως κατέβηκαν ο υπεύθυνος για τα voucher τουρισμού και ο υπεύθυνος επικοινωνίας του ΣΕΤΕ. Από αυτούς, αφού ακούσαμε διάφορα ψέματα όπως ότι η αστυνομία είχε έρθει για άλλο λόγο και δεν την κάλεσαν αυτοί, μας είπαν ότι κάνουν ό,τι μπορούν για να πληρωθούμε το συνολικό ποσό. Βέβαια, το ΙΝΣΕΤΕ επέμενε στην τεχνοκρατική φύση των προβλημάτων στην αποπληρωμή, καθώς κι ότι οι voucherαδες είμαστε μαθητευόμενοι. Εμείς από την πλευρά τονίσαμε ότι είμαστε εργαζόμενοι και απαιτήσαμε να βγει μια ανακοίνωση στην οποία να αναλαμβάνει της ευθύνες του για την αργοπορία των πληρωμών και να ζητά από το υπουργείο να απεμπλακεί η διαδικασία της πιστοποίησης από την τελική πληρωμή, ώστε να πληρωθούμε άμεσα και όχι τον Μάρτη –όπως ακούστηκε ότι μπορεί να ολοκληρωθεί η περίφημη πιστοποίηση.

Το ΙΝΣΕΤΕ πράγματι την Τετάρτη 14/12 προχώρησε στην έκδοση μιας ανακοίνωσης που αναφέρει ότι “η διασύνδεση της τελικής πληρωμής των ωφελοόμενων και της ολοκλήρωσης της διαδικασίας πιστοποίησης, είναι ένα ζήτημα το οποίο θα πρέπει να επαναπροσδιοριστεί για να μην υπάρξουν στο μέλλον καθυστερήσεις στην καταβολή των επιδομάτων των ωφελοόμενων, λόγω δικαστικών ή άλλων εμπλοκών”. Εμείς φυσικά δεν ζητάμε απλά έναν επαναπροσδιορισμό, αλλά την κατάργηση της λογικής του να βαφτίζεται η εργασία μας “μαθητεία”, άρα την κατάργηση κάθε διαδικασίας πιστοποίησης από την οποία να εξαρτάται η πληρωμή της εργασίας μας.

Σε αυτό το ζήτημα, που αφορά χιλιάδες “ωφελοόμενους” τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα (αφού και στα νέα κοινωφελή στους δήμους προβλέπεται η πέμπτη μέρα να αντικατασταθεί από σεμινάριο/voucher) θα επιμένουμε, και να είναι σίγουροι όσοι φορείς και αφεντικά εμπλέκονται με αυτά τα προγράμματα ΕΣΠΑ ότι θα μας ξαναβρούν μπροστά τους.

Ακόμα και σήμερα, στα τέλη Μαΐου 2017, που γράφονται αυτές οι γραμμές, οι 1300 ωφελοόμενοι της πρώτης φάσης των voucher τουρισμού περιμένουν να πληρωθούν την τελευταία δόση των χρημάτων, η οποία εξαρτάται από την διαδικασία πιστοποίησης. Ταυτόχρονα, αντίστοιχες καθυστερήσεις πληρωμών αντιμετωπίζει η δεύτερη φουρνιά των 4600 εργαζομένων στα προγράμματα. Ας το κάνουμε σαφές: αν δεν αγωνιστούμε συλλογικά για τα δικαιώματα και τους μισθούς μας σπάζοντας τους διαχωρισμούς μεταξύ των εκμεταλλευόμενων, κανένας φορέας διαχείρισης, καμία ΜΚΟ, κανένα υπουργείο και κανένας γραφειοκράτης δεν πρόκειται να μας δώσει αυτά που μας ανήκουν.

ΜΗΠΩΣ ΕΙΣΑΙ ΕΝΑΣ Κ ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΠΛΗΡΩΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ VOUCHER?

Μέχρι τον Μάρτιο του 2016, 1300 άνεργοι και άνεργες είχαν εργαστεί στα προγράμματα voucher τουρισμού που διεύθυναν το κράτος και το ΙΝΣΕΤΕ (ΜΚΟ των αφεντικών του κλάδου). Σχεδόν 9 μήνες μετά το τέλος της εργασίας τους (την οποία τα αφεντικά ονομάζουν “κατάρτιση”, “ωφέλεια”, “μαθητεία”), ακόμα δεν έχουν πληρωθεί την τελευταία δόση των χρημάτων τους, με πρόφαση την αναμονή για ολοκλήρωση της “διαδικασίας πιστοποίησής” τους. Παράλληλα, άλλη μια φουρνιά 4600 εργαζομένων τέλειωσε το πρόγραμμα και αναμένεται επίσης να καθυστερήσει να πληρωθεί. **ΔΕΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΤΟ ΑΝΕΧΤΟΥΜΕ ΑΛΛΟ.**

ΔΕΝ ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

ΑΜΕΣΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΚΑΘΕ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΣΤΟ ΙΝΣΕΤΕ Λ. ΑΜΑΛΙΑΣ 34

ΔΕΥΤΕΡΑ 12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 10.00 ΠΜ

πρωτοβουλία ενάντια στην απλήρωτη εργασία στα voucher

Ενάντια Στο Τέλος Της Διαδρομής

σκέψεις για τη συνέχιση & διεύρυνση του αγώνα

στα μέσα μεταφοράς [1]

*

Η επικείμενη εισαγωγή του ηλεκτρονικού εισιτηρίου στα ΜΜΜ της Αθήνας και οι αντιδράσεις που ήδη υπάρχουν φαίνεται να ανοίγουν ξανά στο δημόσιο διάλογο το θέμα των μεταφορών στη μητρόπολη. Στις παρακάτω γραμμές θα προσπαθήσουμε να βάλουμε κάποιους προβληματισμούς που αφορούν κυρίως στο πώς έχει αντιδράσει μέχρι στιγμής ο πολιτικά οργανωμένος κόσμος και λιγότερο το ποιές είναι ακριβώς οι παράμετροι της σχεδιαζόμενης αναδιάρθρωσης στα ΜΜΜ. Στόχος μας είναι να συνεισφέρουμε στην αποτελεσματικότητα του αγώνα για το μπλοκάρισμα της αναδιάρθρωσης.

Σίγουρα οι τελευταίες εξελίξεις δεν εκπλήσσουν κανένα και καμία που έχει εξοικειωθεί με την ντόπια πραγματικότητα της καπιταλιστικής κρίσης τα τελευταία 7-8 χρόνια ή που έχει εμπειρία του πώς λειτουργούν τα ΜΜΜ σε άλλες χώρες του «αναπτυγμένου» καπιταλιστικού κόσμου. Παρ' όλα αυτά, είναι σημαντικό να διευκρινίσουμε τι εξυπηρετεί η εισαγωγή του ηλεκτρονικού εισιτηρίου. Κατά τη γνώμη μας, το ηλεκτρονικό εισιτήριο έρχεται βασικά να απαντήσει σε μια υπολογίσιμη άρνηση πληρωμής εισιτηρίου στα ΜΜΜ τα προηγούμενα χρόνια, η οποία προκάλεσε σοβαρό οικονομικό κόστος στους οργανισμούς των μαζικών συγκοινωνιών. Μια άρνηση πληρωμής που προσεγγίζει το 25-30% (σύμφωνα με στοιχεία του ΟΑΣΑ) και εκφράστηκε από διάφορες μοριακές πρακτικές που ανέπτυξαν οι εκμεταλλεόμενοι/ες. Είτε πρόκειται για την είσοδο στα μέσα μεταφοράς χωρίς εισιτήριο ή κάρτα, είτε πρόκειται για την πρακτική του «αφήνω το εισιτήριο» για να το χρησιμοποιήσει ο επόμενος επιβάτης, είτε για την πρακτική της

χρησιμοποίησης «πλαστών» βεβαιώσεων ανεργίας, ώστε η μετακίνηση να γίνεται δωρεάν, μιλάμε για πρακτικές που τα στελέχη αυτών των οργανισμών θέλουν να εξαφανίσουν ή να περιορίσουν δραστικά. Επιπλέον, η εισαγωγή του ηλεκτρονικού εισιτηρίου θα βοηθήσει ενδεχομένως στο χωρισμό των επιμέρους δρομολογίων του μετρό ή των λεωφορείων σε ζώνες πλούτου και φτώχειας και φυσικά στην ακόμη μεγαλύτερη αύξηση της τιμής του εισιτηρίου όταν ο επιβάτης μεταβαίνει από μια ζώνη σε μια άλλη. Το μέτρο αποτελεί λοιπόν ένα σημαντικό βήμα για την περαιτέρω εμπορευματοποίηση των μεταφορών στη μητρόπολη, αλλά και για την περαιτέρω υποβάθμιση των υπηρεσιών με ταξικά κριτήρια. Κι αυτό μπορεί να συμβεί ανεξάρτητα από το (κρατικό ή ιδιωτικό) «ιδιοκτησιακό καθεστώς» των ΜΜΜ. Συνεπώς, είναι κατά τη γνώμη μας λάθος να αντιμετωπίζουμε την εισαγωγή του ηλεκτρονικού εισιτηρίου αποκλειστικά ως ένα σχέδιο διεύρυνσης του κρατικού ελέγχου στην καθημερινότητα των-από-κάτω. Αντίθετα, πρέπει κυρίως να τη δούμε ως μέρος του συνολικού σχεδίου υποτίμησης των εκμεταλλεόμενων και μεταφοράς του κόστους αναπαραγωγής στις πλάτες τους.

Οι πρώτες αντιδράσεις ενάντια στην εισαγωγή του ηλεκτρονικού εισιτηρίου προέρχονται, όπως ήταν αναμενόμενο, από πολιτικοποιημένο κόσμο του αντιεξουσιαστικού/αναρχικού χώρου. Ελπίζοντας πώς δεν απλουστεύουμε επικίνδυνα και δεν αδικούμε απόψεις και πρακτικές, δυο είναι τα βασικά χαρακτηριστικά που μπορεί κανείς να διακρίνει:

(α) Οι περισσότερες παρεμβάσεις κινούνται στη λογική

του ακτιβισμού έχοντας αποσπασματικό χαρακτήρα, με ιδιαίτερη έμφαση στην πρακτική του σαμποτάζ μηχανημάτων στους σταθμούς και τα λεωφορεία.

(β) Το πολιτικό περιεχόμενο των παρεμβάσεων επικεντρώνεται στο γενικό σύνθημα «ελεύθερες/δωρεάν μετακινήσεις για όλους».

Παρότι για την πλειοψηφία του κόσμου που συμμετέχει στις παρεμβάσεις τα δυο παραπάνω χαρακτηριστικά φαντάζουν, δυστυχώς, αυτονόητα, τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά. Κατ' αρχάς το ζήτημα δεν είναι να κρίνουμε απλοϊκά ως «καλή» ή «κακή» την πρακτική του σαμποτάζ ή να αποτιμήσουμε τα αποτελέσματά της με «λογιστικούς όρους». Όσοι δίνουν έμφαση στην πρακτική του σαμποτάζ συνήθως θεωρούν ότι ο «απλός κόσμος» θα χειροκροτήσει/στηρίξει τις δυναμικές ενέργειες ενός κλειστού πυρήνα ακτιβιστών – μια λογική έμπρακτης προπαγάνδας που έχει αποδειχθεί διαχρονικά αναποτελεσματική. Το πραγματικό πολιτικό ζήτημα για εμάς είναι κατά πόσο αυτή η πρακτική είναι οικειοποιησίμη από τους εκμεταλλεόμενους/ες που χρησιμοποιούν καθημερινά τα ΜΜΜ – και η άμεση εμπειρία δείχνει πώς δεν είναι. Στον προηγούμενο κύκλο αγώνα στα ΜΜΜ, την περίοδο 2010-11, είχαμε προσανατολιστεί στην προπαγάνδισή της μαζικής άρνησης πληρωμών στα λεωφορεία και τα μετρό, αλλά η πλειοψηφία των επιβατών δεν είχε ανταποκριθεί σ' αυτή την πρακτική ούτε στο βαθμό που ελπίζαμε, ούτε με τον τρόπο που φανταζόμασταν. Γιατί τώρα θα πρέπει να περιμένουμε ότι θα οικειοποιηθεί μια πρακτική με σαφώς μεγαλύτερο επίπεδο βίας/παραβατικότητας; Επιπλέον, το σαμποτάζ μηχανημάτων στους σταθμούς πραγματοποιείται μέσα από μια πολύ πιο κλειστή διαδικασία σε σύγκριση με τα δημόσια μπλοκαρίσματα των ακυρωτικών που οργάνωναν οι διάφορες τοπικές συνελεύσεις τα

προηγούμενα χρόνια. Άρα το σαμποτάζ, με τους όρους που συμβαίνει, λειτουργεί περισσότερο ως επιβεβαίωση «επαναστατικότητας» και βίαιης αντιπαράθεσης με το κράτος για τους συμμετέχοντες, παρά ως παράδειγμα για τους υπόλοιπους εκμεταλλεόμενους/ες.

Απ' την άλλη το σύνθημα για «ελεύθερες/δωρεάν μετακινήσεις για όλους» ανοίγει πιο σύνθετα ζητήματα. Είναι σαφές ότι κάθε αγώνας οφείλει να ξεκινάει από την υπεράσπιση των δικών μας αναγκών και πως είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι χρησιμοποιούμε τα ΜΜΜ σε μεγάλο βαθμό για να πάμε στη δουλειά ή στη σχολή, για να μετακινηθούμε προς ή από τις ζώνες διασκέδασης ή ακόμη για να ψάξουμε για δουλειά. Άρα το κόστος μετακίνησης θα έπρεπε να βαραίνει κυρίως τα αφεντικά. Το πρόβλημα είναι ότι η αποκλειστική επικέντρωση στο γενικό αίτημα για «ελεύθερες/δωρεάν μετακινήσεις για όλους», με την ταυτόχρονη απουσία οποιασδήποτε επιμέρους διεκδίκησης, περισσότερο μοιάζει με την προσπάθεια να απαντήσουμε σε ένα πραγματικό ζήτημα με όρους «ιδεολογικής καθαρότητας» παρά να βγάλουμε στο προσκήνιο τις ανάγκες ή τις μοριακές πρακτικές αντίστασης των-από-κάτω. Με απλά λόγια, αφού δεν έχουμε συγκεκριμένα αιτήματα, αποφεύγουμε την αφομοίωση από το κράτος, αποφεύγοντας επίσης επιμελώς να απαντήσουμε και σε οποιοδήποτε πρακτικό ζήτημα. Εντωμεταξύ οι όροι της καθημερινής μας αναπαραγωγής διαρκώς δυσκολεύουν και οι πολύ σοβαρές αντιφάσεις που προκαλεί αυτή η κατάσταση στην καθημερινή μας ζωή κρύβονται επιμελώς «κάτω απ' το χαλί». Έτσι, παράλληλα με το γενικό αίτημα για «ελεύθερες/δωρεάν μετακινήσεις», ένα αίτημα π.χ. για μείωση του εισιτηρίου τις ώρες μετακίνησης προς ή από την εργασία ή μια διεκδίκηση για μεταφορά του κόστους μετακίνησης στο αφεντικό θα αφορούσε πολύ κόσμο που καθημερινά διαπιστώνει την αυξανόμενη

δυσκολία να πληρώσει το εισιτήριο στα ΜΜΜ.

Προφανώς γνωρίζουμε ότι όλα τα μερικά αιτήματα μπορούν να αφομοιωθούν από το κράτος. Όμως το βασικό πρόβλημα εδώ είναι ότι δε γίνεται κατανοητή η διαλεκτική σχέση μερικών αιτημάτων και γενικών στόχων και ότι η άμεση δράση (που μπορεί κάλλιστα να έχει και παραβατικά χαρακτηριστικά) θεωρείται αντιθετική προς οποιαδήποτε διεκδικητική πρακτική. Για παράδειγμα, η θεσμοθέτηση της δωρεάν μετακίνησης των ανέργων στα ΜΜΜ της Αθήνας 2015, μπορεί να ήταν μέρος του διεκδικητικού πλαισίου ορισμένων συλλογικοτήτων ανέργων το προηγούμενο διάστημα, χρησιμοποιήθηκε όμως (σε ένα παραβατικό πλαίσιο) από ανθρώπους που δεν ήταν άνεργοι για να μετακινηθούν δωρεάν. Σε κάθε περίπτωση, αν ο αγώνας ξεκινάει από την υπεράσπιση των αναγκών μας, οφείλει επίσης να μην φέρνει σε πλήρη αντίφαση την πολιτική μας τοποθέτηση με την καθημερινή μας πρακτική μέσα στα ΜΜΜ.

Τι θα μπορούσε λοιπόν να αρχίσει να γίνεται διαφορετικά;

Στην κατεύθυνση συνεισφοράς προς μια στρατηγική αγώνα με διάρκεια που θα καταστήσει αποτελεσματικότερο το μπλοκάρισμα της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, όπως εκφράζεται στο πεδίο της κοινωνικής αναπαραγωγής και ειδικότερα στην αύξηση του κόστους και του ελέγχου των μετακινήσεων στην πόλη, μπορούμε να συνοψίσουμε τα εξής:

– Να μελετήσουμε σοβαρά και με πρακτικό τρόπο την κατάσταση και την συμπεριφορά της τάξης μας στα μέσα μαζικής μεταφοράς ώστε να βρούμε ήδη στα δικά μας βιώματα και πρακτικές τις δυνατότητες αγώνα και να συνδεθούμε πραγματικά με τους άλλους εκμεταλλευόμενους και εκμεταλλευόμενες. Αν σε ένα επιφανειακό επίπεδο ο κόσμος μοιάζει να αποδέχεται παθητικά τα νέα μέτρα, τότε χρειάζεται να αναπτύξουμε τα αναλυτικά μας εργαλεία ώστε να βρούμε και να αναγνωρίσουμε τις ήδη υπάρχουσες μικρές και μεγάλες καθημερινές αρνήσεις στην υποτίμηση της ζωής μας, αντί να υποθέσουμε εκ των προτέρων ότι είμαστε οι μόνοι και οι μόνες που θέλουν να αγωνιστούν.

– Να διερευνήσουμε την δυνατότητα δημιουργίας σχέσεων αγώνα με εργαζόμενους κι εργαζόμενες στα μέσα μεταφοράς ως έναν στρατηγικό στόχο που, όχι μόνο θα μας φέρει σε καλύτερη θέση για να συγκρουστούμε με το κράτος και να πετύχουμε το μπλοκάρισμα των μέτρων, αλλά θα δώσει διαφορετικό πολιτικό περιεχόμενο στον αγώνα, συνδέοντας διαφορετικά υποκείμενα και σπάζοντας στο μέτρο του δυνατού τις διαιρέσεις που επιβάλλονται από το κράτος και το κεφάλαιο. Η σύνδεση μεταξύ των εκμεταλλευόμενων-εργαζομένων στις υπηρεσίες και των εκμεταλλευόμενων-χρηστών των υπηρεσιών έξω από τον θεσμικό γραφειοκρατικό συνδικαλισμό είναι κομβικής σημασίας για την αυτονομία, μαχητικότητα και αποτελεσματικότητα των αγώνων στο πεδίο της κοινωνικής αναπαραγωγής.

– Να δούμε τις κινητοποιήσεις που έχουν ξεκινήσει γύρω από τα μέσα μεταφοράς σαν ευκαιρία για ανασυγκρότηση ανοιχτών και μαζικών κοινοτήτων αγώνα, από τις οποίες τα τελευταία 3-4 χρόνια απομακρύνθηκε πολύς κόσμος νιώθοντας απογοητευμένος ή ηττημένος. Για να το πετύχουμε αυτό, χρειάζεται τα βήματα που κάνουμε σήμερα να ενσωματώνουν έμπρακτα την αυτοκριτική μας γύρω από τα όρια και τα αδιέξοδα μπροστά στα οποία βρεθήκαμε κατά τον προηγούμενο κύκλο αγώνων. Να βάλουμε μπροστά τις ανάγκες μας ως κομμάτι της τάξης των εκμεταλλευόμενων και όχι ως διαχωρισμένα πολιτικά υποκείμενα, τοποθετώντας τους εαυτούς μας σε πρώτο πρόσωπο μέσα στον αγώνα. Να φτιάχνουμε δομές ταξικής αλληλεγγύης που θα καταφέρουν να προασπιστούν άμεσα τα συμφέροντά μας απέναντι στα πρόστιμα και την βία των ελεγκτών. Να βρούμε τις συλλογικές πρακτικές που θα καταφέρουν να πείσουν ότι οι αγώνες μπορούν να φέρουν πρακτικά αποτελέσματα.

Το κυρίαρχο ζήτημα είναι το πώς ένας αγώνας μπορεί να δοθεί με ανοιχτούς κοινωνικούς όρους, τι αποτελέσματα παράγει και φυσικά τι παρακαταθήκη αφήνει για τους επόμενους και τις επόμενες που θα αποφασίσουν να αγωνιστούν...

Συνέλευση για την Κυκλοφορία των Αγώνων

Συνέντευξη για τον αγώνα των “καροτσάκηδων” φοιτητών στη σίτιση του Γεωπονικού

*

Η σίτιση στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο (ΓΠΑ) έχει εδώ και χρόνια, όπως και στα περισσότερα ΑΕΙ-ΤΕΙ, ανατεθεί σε εργολαβική εταιρία. Ωστόσο, μια σημαντική διαφοροποίηση στο ΓΠΑ είναι η ύπαρξη μιας μορφής εργαζόμενων που δεν υπάρχει παντού, των «καροτσάκηδων»(στο εξής χωρίς εισαγωγικά). Πρόκειται για φοιτητές που μαζεύουν με καρτόνια τους δίσκους με τα πιάτα του φαγητού κάνοντας ένα πρώτο καθάρισμα. Η απασχόλησή τους προβλέπεται θεσμικά από τη σύμβαση που υπογράφει ο εκάστοτε εργολάβος με το πανεπιστήμιο, χωρίς ωστόσο να προβλέπεται κάποια περαιτέρω σύμβαση για τους ίδιους, για το καθεστώς εργασίας τους. Πρόκειται δηλαδή ξεκάθαρα για καθεστώς μαύρης εργασίας.

Τον προηγούμενο Σεπτέμβρη, εποχή εξεταστικής για τη σχολή, η εργολαβία της σίτισης με το πρόσχημα της μειωμένης κίνησης στη λέσχη, αποφάσισε παράτυπα να μη φωνάζει κανέναν καροτσάκια, αναθέτοντας το μάζεμα των δίσκων στις εργαζόμενες στη λάντζα. Η πλειοψηφία των καροτσάκηδων αφού έψαξαν τη σύμβαση, κινήθηκαν για την καταβολή των χρημάτων στους ίδιους και στο προσωπικό της λάντζας. Η συνέντευξη με τρεις καροτσάκηδες που ακολουθεί, σκοπό έχει να αναδείξει πώς δόθηκε ο αγώνας, αλλά και τις σχέσεις των εργαζόμενων μεταξύ τους και με τους επιβλέποντες-προϊστάμενους.

Επιμέλεια συνέντευξης: **Βενιαμίν Ντουινιάς**

Τι ανάγκες ικανοποιείς μέσω της εργασίας σου στη σίτιση;

Χ: Το βρήκα σαν ευκαιρία, ήταν 2 μεροκάματα την εβδομάδα, με τα οποία θα μπορούσα να πάρω π.χ. κανένα καφέ παραπάνω χωρίς να πάρω λεφτά από τους δικούς μου.

Υ: Επειδή τώρα νοικιάζω σπίτι μέσα στην Αθήνα, είχα μεγαλύτερη ανάγκη για αυτά τα χρήματα, για να μου καλύψουν κάποιες βασικές ανάγκες, συμπληρωματικά με άλλες δουλειές που κάνω. Ήταν κάποια χρήματα με τα οποία θα μπορούσα να πηγαίνω στο σουπερ μάρκετ κτλ.

Ζ: Τη βρήκα σαν ευκαιρία μια δουλειά στη σχολή, από τη στιγμή που ένα μεγάλο μέρος της εβδομάδας είμαι εδώ. Είναι κάποια μεροκάματα τα οποία μπορούσα να είμαι λίγο πιο αυτόνομος σε σχέση με τους δικούς μου, να μην τους επιβαρύνω συνεχώς.

Κάνεις άλλες δουλειές παράλληλα;

Χ: Μοίρασμα φυλλαδίων όποτε τύχει, πολύ περιστασιακά όχι κάτι σίγουρο.

Υ: Κατά καιρούς με διάφορες συμβάσεις κάνω κάποιες δουλειές τύπου κηπουρική σε παιδιά ή μαθήματα σε παιδιά ή κάποια μεροκάματα σε χωράφια.

Συμμετέχεις σε κάποια πολιτική ομάδα;

Χ: Εγώ όχι.

Υ: Στην ΕΑΑΚ και στην νΚΑ.

Ζ: Στο Στέκι Γεωπονικού

Πόσοι καροτσάκηδες απασχολούνται στη σίτιση; Κάθε πόσο εργάζονται;

Χ: 9-10 καροτσάκηδες, δύο βάρδιες την εβδομάδα οι πιο παλιοί συνήθως, στην αρχή μία.

Τι θα θέλατε να σχολιάσετε σε σχέση με το καθεστώς εργασίας σας;

Χ: Εκτός από κάποια πίεση που υπάρχει όταν η δουλειά είναι έντονη, υπάρχουν καλές σχέσεις, δηλαδή και με τον προϊστάμενο –εκτός από κάποια προβλήματα που υπήρχαν περιστασιακά. Δεν είναι σταθερά τυπικές οι σχέσεις, είναι κομπλέ.

Υ: Αντικειμενικά είναι ένα καθεστώς μαύρης, ανασφάλιστης εργασίας. Γενικότερα, θεωρώ ότι είναι λίγα τα χρήματα για την δουλειά, για το γεγονός ότι είναι ανασφάλιστη, για το γεγονός ότι είναι στη μέση της

¹ Κείμενο που μοιράστηκε στα καλέσματα για πορεία ενάντια στο ηλεκτρονικό εισιτήριο και τις μπάρες, το Μάρτιο του '17.

ημέρας (13.00-16.30) και άρα σου κόβει τη δυνατότητα να δουλέψεις πριν και μετά και αυτό είναι δεσμευτικό. Με το αφεντικό δεν είναι προσωπικό το πρόβλημα, αλλά όλα τα αφεντικά κοιτάνε να κερδοφορήσουν σε βάρος των εργαζομένων.

Z: Οι σχέσεις με τον παρόντα προϊστάμενο, και κατά πάσα πιθανότητα όποιον άλλο μπορεί να περάσει από αυτήν τη θέση, είναι άκρως τυπικές. Ο συγκεκριμένος υπερασπίζεται πάντα το αφεντικό του. Παράγουμε υπεραξία, τα χρήματα που μας δίνει πιστεύω θα μπορούσαν να ήταν περισσότερα.

Οι σχέσεις μεταξύ των καροτσάκηδων πώς είναι;Υπάρχει συνεργασία, υπάρχει ανταγωνισμός; Θεωρείτε πως αλληλοβοηθήστε για να βγει η δουλειά;

Z: Υπάρχουν με κάποιους καλές σχέσεις, με άλλους τυπικές, άμα ζοριστεί η δουλειά μπορεί να υπάρχει συλλογική νοοτροπία για να τελειώσει γρηγορότερα. Σε μερίδα εργαζομένων ο καθένας μπορεί να βοηθήσει τον άλλον όπως μπορεί.

Y: Στην πλειοψηφία υπήρχε αυτό το κλίμα αλληλεγγύης και με τους σταθερούς εργαζόμενους και μεταξύ μας. Αυτά τα παραδείγματα ανθρώπων που είχαν μια παραπανίσια εξουσία υπήρχανε, όπως ένα άτομο από τους σταθερούς και δυο από τους καροτσάκηδες, είχανε μια στάση κάπως ουδέτερη, μια στάση όχι τόσο συνεργασίας και αλληλεγγύης, όμως αυτό δεν ίσχυε για τους υπόλοιπους. Θυμάμαι π.χ. και άτομο που με πήρε και μου είπε «πάρε με ένα τηλέφωνο αν θες να σε βοηθήσω να τελειώσουμε» –το έκανα κι εγώ αυτό. Ή μπορεί π.χ. και να καθαρίζαμε ο ένας το τραπέζι του άλλου αν υπήρχε πιο πολύ δουλειά, αυτό ήταν το γενικό πλαίσιο. Προφανώς, βέβαια, υπάρχουν και άτομα που προσπαθούν να σε «ρίξουν».

X: Πάνω κάτω το ίδιο σκέφτομαι, έχει να κάνει με το άτομο. Αν δούλευες με άτομο που ήταν εντάξει υπήρχε συλλογική δουλειά, αλλιώς παρέμενες και ‘συ στα τυπικά γιατί δεν περίμενες και τίποτα από αυτούς.

Πώς κινήσατε αρχικά το θέμα με τις πληρωμές σας τον Σεπτέμβρη;

Z: Μια μερίδα καροτσάκηδων φτιάξαμε μια πρωτοβουλία η οποία είχε κάποια κοινά πλαίσια, καταλάβαμε ότι το αφεντικό είχε φάει κάποια χρήματα, και ξεκίνησε όλη αυτή η ιστορία για να πάρουν τα χρήματα οι εργαζόμενοι, γύρω στα 500-600 ευρώ από ότι υπολογίσαμε.

Y: Κινηθήκαμε να δούμε τη σύμβαση που είχε υπογράψει η διεύθυνση του εστιατορίου με το πανεπιστήμιο, και είδαμε ότι όντως ο ισχυρισμός των σταθερών εργαζομένων πως ο εργολάβος είναι υποχρεωμένος να προσλάβει φοιτητές ίσχυε, οπότε πήγαμε λέγοντας στον προϊστάμενο πως βρήκαμε τη σύμβαση και πως είχε κάνει παρατυπία με βάση τα συμφωνηθέντα του.

Z: Ήμασταν 5-6 άτομα, το μεγαλύτερο μέρος των καροτσάκηδων, και του είπαμε τι προβλέπει η

σύμβαση, πως έχει φάει κάποια χρήματα, πως έβαλε τις εργαζόμενες στη λάντζα να δουλεύουν διπλάσια. Κλασικά, ο προϊστάμενος άρχισε να το παίζει ανήξερρος. Υπήρξε και μια υποστήριξη κάποιων μόνιμων εργαζομένων προς το αφεντικό, του τύπου «υπάρχουν έξοδα πολλά» – όχι θερμή, αλλά υπήρξε. Τέλος πάντων, είπαμε στον προϊστάμενο πως πρέπει να φτιάξει το σχεδιάγραμμά του ώστε τα χρήματα να πάνε πίσω στους εργαζόμενους. Μας τα μάσαγε, ήταν αιφνιδιασμένος, δεν περίμενε ότι θα υπάρξει αυτή η παρέμβαση. Πάμε τελικά μετά από τρεις-τέσσερις μέρες οι ίδιοι που πήγαμε αρχικά στο γραφείο του –ενώ το προηγούμενο σκηνικό είχε γίνει στο εστιατόριο– και τον ρωτήσαμε ποια λύση δίνει. Μας είπε με ένα ειρωνικό ύφος «δεν τα βρήκαμε»; Του λέμε ότι οι εργαζόμενοι δεν πήραν ούτε ένα ευρώ και πως πρέπει να τους δοθούν τα λεφτά.

Y: Αυτός άρχισε την ίδια καραμέλα πως «δεν θα ξαναγίνει αυτό, θα είμαι σωστός, εμείς είμαστε φιλαράκια, εργαζόμενοι και αφεντικά δουλεύουμε για τον ίδιο σκοπό», και του απαντήσαμε πως δεν ισχύουν αυτά. Του είπαμε πως «υπάρχουν και άλλες μορφές πάλης», έτσι αφηρημένα για να τρομάξει. Τελικά, μας είπε να πάμε την επόμενη μέρα και θα το κανονίσει.

X: Του προτείναμε εναλλακτικές, ας πούμε αντί για τρία άτομα να δουλεύουνε τέσσερα άτομα για τόσο διάστημα, όσο χρειαστεί για να ξεπληρώσει τα μεροκάματα που χρωστάει, ή αντίστοιχα στην εξεταστική που χρειάζεται ένα άτομο να βάλει δύο άτομα την ημέρα για ένα 20ήμερο. Εν τέλει, μετά από πίεση, κατέληξε στο να πάρει δύο άτομα για δέκα ημέρες στην εξεταστική του Γενάρη και να δώσει έτσι το 50% της αποζημίωσης, και το άλλο 50% να δινόταν στις λαντζιέρισσες που κάνανε έξτρα δουλειά το διάστημα εκείνο. Τα μεροκάματα βέβαια παίζει να ήταν παραπάνω, 30 ας πούμε, εμείς καταλήξαμε στα 20, συμβιβαστικά κάπως, και τα μισά πήγαν σε εμάς και τα υπόλοιπα, 10 x 13 = 130 ευρώ, δηλαδή, πήγαν στις λαντζιέρισσες.

Ανοίξατε το θέμα και σε άλλον κόσμο της σχολής; Αν ναι θεωρείτε ότι βοήθησε κάπου; Που θα θέλατε να είχε βοηθήσει;

Y: Εδώ έρχεται αυτό που του είπαμε ότι θα πάρει και άλλες μορφές πάλης ο αγώνας. Ανοίξαμε το θέμα αυτό στη γενική συνέλευση, έγινε και μια ερώτηση σε καθεστωτικές δυνάμεις, οπότε υπήρξε και μια προσπάθεια να γνωστοποιηθεί και στο φοιτητικό σύλλογο. Στην πρώτη φάση δεν βγάλαμε κάποιο κείμενο, ανοίχτηκε όμως σαν κατάσταση αυτό που συνέβαινε μέσα στο Γεωπονικό, και από ‘κει και πέρα μιλήσαμε και με ανθρώπους κατ’ ιδίαν.

X: Πέρα από τη συνέλευση ή από φιλικά πρόσωπα δεν νομίζω ότι το είπαμε πουθενά αλλού.

Z: Εγώ το είχα πει και στη συνέλευση του Στεκιού που είμαι, και σε διάφορα άτομα που θεωρούμε περιφέρεια, και αν υπήρχε αντίδραση από το αφεντικό και δεν μας έδινε τα λεφτά θα υπήρχε κόσμος που θα έτρεχε το θέμα με διάφορες μορφές αγώνα.

Y: Προφανώς, αντίστοιχα και ‘γω είχα μιλήσει με το σχήμα του ANAX και είχαμε πάρει απόφαση να το τρέξουμε αν συμβεί κάτι.

Z: Υπήρχε ένας κόσμος από πίσω που ό,τι και να γινόταν θα μας υποστήριζε, σε ό,τι πράξη και να κάναμε. Το ήξερε ένας κόσμος παραπάνω που ασχολιότανε με το θέμα. Κάποιοι άνθρωποι που καταλαβαίνανε κάποια πράγματα παραπάνω και το ψάχνανε το ξέρανε. Ορισμένες παρατάξεις δεν περιμέναμε, ούτως ή άλλως, ότι θα μας υποστηρίζουν..

Παρατηρείτε κάποια αλλαγή στις συνθήκες εργασίας σας μετά από τη διεκδίκηση αυτή;

Z: Μετά από τη διεκδίκηση των χρημάτων, που ήταν νίκη που πήραν οι καροτσάκηδες, υπήρξε μια καθημερινή στοχοποίηση των εργαζομένων που τρέξανε τον αγώνα και υπήρχαν καθημερινές απειλές ότι θα μας διώξουνε. Σε εμένα και τον Y συνεχώς έλεγαν ότι πάμε αργά, ότι αυτή δεν είναι δουλειά για όλους, ότι πρέπει να καθαρίζουμε τους δίσκους και τα πιάτα καλά κτλ. Υπήρχε ένας πόλεμος ανάμεσα στους εργαζόμενους, οι οποίοι μπορεί να ήταν και βαλτοί από το αφεντικό. Τόσο από το άτομο που ήταν υπεύθυνο για τους καροτσάκηδες, όσο και από μια εργαζόμενη στη λάντζα, για χάρη της οποίας βγάλαμε

τη φάτσα μας έξω και είπαμε για τα λεφτά που έφαγε η εργολαβία. Διεκδικήσαμε κάποια χρήματα που είχε δουλέψει, βοηθήθηκε και δεν το εκτίμησε. Το αφεντικό μπορούσε να μας διώξει γιατί ούτε σύμβαση έχουμε ούτε τίποτα, μπορούσε να πει «εσείς οι 6 που διεκδικείτε τα λεφτά φύγετε, θα πάρω άλλους 6, το Γεωπονικό έχει τόσους χιλιάδες φοιτητές». Εκτεθήκαμε και ζητήσαμε τα λεφτά και για τους μόνιμους και υπήρξαν κάποιες απειλές.

X: Αυτό εγώ πιστεύω ότι είναι στο χαρακτήρα της συγκεκριμένης εργαζόμενης, δεν νομίζω να ήταν κατευθυνόμενο γιατί εγώ δεν είχα τέτοια μεταχείριση.

Y: Απέναντι σε μένα πάντως υπήρχαν διάφορα περιστατικά. Μια φορά είχα αργήσει 1-2 λεπτά και μια

άλλη δεν είχα καθαρίσει τα τραπέζια, και τις 2 φορές η υπεύθυνη στα καρότσια μου έλεγε ότι θα πάρω πόδι. Φτάσαμε στο σημείο να μου λέει να μαζεύω κόκαλα για τα σκυλιά της, της είπα θα μαζέψω κάνα κοκαλάκι άμα τύχει, δεν έχω πρόβλημα. Μετά από 5 λεπτά μου λέει «σε είδα να πετάς ένα κόκκαλο, να...» και ότι αν δεν μαζεύω κόκαλα θα με διώξει. Την έβρισα και μετά ξεκίνησε μια διαδικασία να ψάχνουν για αντικαταστάτη μου, να λένε ότι θα δουλεύω ένα μεροκάματο την εβδομάδα μέχρι να βρεθεί κάποιος.

X: Η κατάσταση αυτή ξεκίνησε το εαρινό εξάμηνο, η κοπέλα που ήταν υπεύθυνη για το πώς θα δουλεύουν οι καροτσάκηδες έφυγε, οπότε την αντικατέστησε η καινούργια, η οποία το πήρε πάνω της με τη μια. Αρκετές εβδομάδες έβαλε στον εαυτό της ή και στον φίλο της τρίτο μεροκάματο ενώ μπορούσε να το πάρει το παιδί που κάνει μόνο ένα. Άρχισε να παίρνει την εξουσία πολύ πάνω της κι έτσι άρχισαν οι διαταγές στον Y, και εμένα μου λέγε να μαζεύω τα κόκαλα απλά εγώ δεν ασχολιόμουνα πολύ μαζί της. Στον Y που έβλεπε ότι την παίρνει λίγο παραπάνω άρχισε τις απειλές ότι θα τον διώξει. Όλα αυτά όμως ήταν από το κεφάλι της, δεν ήταν κατευθυνόμενα.

Y: Εγώ έχω μια άλλη εντύπωση, ότι δεν ήταν θέμα χαρακτήρα ή προσωπικό. Παίζει κι αυτό το στοιχείο, αλλά πηγάζει και από το αφεντικό. Όταν ο προϊστάμενος έμαθε το περιστατικό δεν την καθαίρεσε από τα καθήκοντά της. Ίσα-ίσα, όταν δημοσιοποιήθηκε το θέμα με γραπτό λόγο, τότε μόνο αυτός είδε ότι δεν τον παίρνει και άρχισε να αναδιπλώνεται και να τα μασάει. Το κυριότερο ήταν η σύμβαση. Μετά, στο 2ο γύρο που αρχίσαμε να έχουμε πιο υψηλούς στόχους, μπήκε το θέμα της σύμβασης, διότι αυτός μπορεί να μας φέρνει και να μας διώχνει όποτε θέλει. Άμα έχουμε μια σύμβαση υπάρχει ένα καθεστώς πιο προστατευμένο, δεν μπορούν να σε διώξουν όποτε θέλουν, άμα το κάνουν θα πρέπει να σου δώσουν αποζημίωση.

Πείτε παραπάνω πράγματα για το δεύτερο γύρο κινητοποιήσεων...

Y: Ξεκίνησε από το περιστατικό με τα κόκαλα που απείλησε ότι θα με διώξει, και μετά σε συνεννόηση με το σχήμα του ANAX που συμμετέχω μπήκαμε σε μια διαδικασία να βγάλουμε καταγγελία, να κολλήσουμε ΑΟ έξω από τη σίτιση και την πρυτανεία και σε όλα τα αμφιθέατρα... Μετά αυτός άρχισε να αναδιπλώνεται, να με παίρνει τηλέφωνο στο κινητό μου και να μου λέει «τι τρέλες είναι αυτές που κάνεις, σε παρακαλώ κατέβασε τα όλα αυτά τα κείμενα, με έχεις εκθέσει, γιατί δεν ήρθες να μου μιλήσεις». Δεν μπορούσα να το κάνω φυσικά αφού με απέλυσε, όμως εκείνος κατηγορούσε την υπεύθυνη των καροτσάκηδων για αυτό, προφανώς και ήξερε τι γίνεται στο «μαγαζί του». Άρχισε να με παρακαλάει να γυρίσω, μου υποσχόταν καλύτερες συνθήκες κτλ... Εγώ δεν επιθυμούσα να επιστρέψω σε αυτή τη δουλειά γιατί με είχε φθείρει πολύ ψυχολογικά, ήταν και δύσκολη. Πρότεινα λοιπόν στους συναδέλφους να διεκδικήσουν κάποια πράγματα αφού αυτός αναδιπλωνόταν. Είναι θέμα δικό τους το τι θα γίνει στο μέλλον. Υπάρχουν δυνατότητες για αύξηση των μεροκάματων. Ο τύπος με παρακάλαγε

ευθέως να μην πάω στην επιθεώρηση εργασίας, σε ατομικό βεβαίως επίπεδο, αυτό δηλαδή που κάνουν τα αφεντικά πάντα όταν δεν μπορούν να σε πάρουν με το μέρος τους. Έλεγε ότι θα μου δώσει μεγαλύτερο μισθό θα με ασφαλίσει, θα πάρω ό,τι θέλω αρκεί να μην πάω στην επιθεώρηση εργασίας...Οπότε δείχνει μια τάση ότι αν η πίεση είναι οργανωμένη τα παιδιά μπορούν να πετύχουν και καλύτερο μεροκάματο και ασφάλιση και πολλά άλλα... Πρέπει να πάρει πιο αναβαθμισμένα χαρακτηριστικά ο αγώνας, να μην μείνει στη μάχη ενάντια π.χ. στο έξτρα 10λεπτο, στο πόσο να σκουπίζεις κτλ... Η θεματολογία πρέπει να αναβαθμιστεί, να είναι πιο επιθετική.

Έχετε να προσθέσετε κάτι αναφορικά με τις σχέσεις μεταξύ σας και με το μαγειρικό προσωπικό;

Ζ: Δεν έχει αλλάξει κάτι μεταξύ μόνιμων και ημι-μόνιμων. Τυπικές είναι οι σχέσεις, δεν έχουν γίνει και κουβέντες να καταλάβουμε τι πιστεύουν οι μόνιμοι εργαζόμενοι.

Υ: Όταν αποφάσισα να φύγω από τη δουλειά με πήραν τηλέφωνο κάποιες λαντζιέρισσες και μου είπαν «θα είμαστε δίπλα σου για ό,τι θέλεις»... Υπάρχει μια εγγύτητα και σήμερα όταν πηγαίνω να φάω στη λέσχη ως φοιτητής, υπάρχουν σχέσεις φιλικές. Με τον προϊστάμενο και μεμονωμένα άτομα προσκολλημένα σε αυτόν δεν μιλάω και ούτε θέλω να μιλάω.

Θέλετε να πείτε κάτι άλλο;

Ζ: Ο εργολάβος του Γεωπονικού έχει κάνει κέτερινγκ και στη Βουλή, και στη Νέα Δημοκρατία, σε μπάτσους... Δεν είναι κανένας τυχαίος, ξεκίνησε από μια μικρή εταιρία κέτερινγκ και έχει εξαπλωθεί σε όλη την Ελλάδα. Έχει γενικά αρκετές άκρες.

Υ: Συνεχίζοντας αυτό το συλλογισμό θέλω να πω ότι δεν πρέπει να βλέπουμε την κατάσταση στο εστιατόριο με βάση μεμονωμένα μικρά περιστατικά. Η μεγάλη εικόνα είναι ότι υπάρχει ένας εργολάβος, παίρνει την υπεραξία μας, και πρέπει πάνω σε αυτή τη βάση να καθορίζονται οι αγώνες, όχι σε μικρο-αιτήματα, αλλά σε αναβαθμισμένη και επιθετική ένταση. Εφόσον ο τύπος αναδιπλώνεται διαρκώς, πρέπει να τον πατήσουμε όσο γίνεται.

Δεν είναι ανθρωπισμός! Είναι η αναδιάρθρωση ηλίδιε!

*

1. Η αναδιάρθρωση όπως διαμορφώνεται επί ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ

Διανύουμε ήδη τον τρίτο χρόνο διακυβέρνησης του μορφώματος ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ. Μετά την πόλωση των ημερών του δημοψηφίσματος το καλοκαίρι του '15, ακολούθησε μια περίοδος στην οποία η συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ εξομάλυνε πολλές από τις εστίες τριβής που υποτίθεται πως είχε με τους θεσμούς και έγινε πειθήνιος μαθητής των δανειστών, χωρίς να προκαλέσει σοβαρές αντιδράσεις στο εσωτερικό, τουλάχιστον μέχρι στιγμής. Η αμηχανία και η απογοήτευση (και για κάποιους πιο πιστούς πρώην οπαδούς της “πρώτης φοράς Αριστερά” και η προδοσία) φαίνεται να είναι η κύρια κοινωνική παραγωγή της κυβέρνησης, που ανήλθε στην εξουσία επικαλούμενη την ελπίδα για ξεπέραςμα της κρίσης και της λιτότητας. Στη δική μας ανάλυση, πάντως

[1], της ανόδου της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ προηγείται η αποτυχία του προηγούμενου κύκλου αγώνα (χοντρικά 2008-2012) να εμποδίσει ή, έστω, να προβάλει σοβαρά προσκόμματα στη διαδικασία της αναδιάρθρωσης. Οι βαθύτερες αιτίες αυτής της ήττας, πάνω στην οποία πάτησαν οι ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ για να εμπορευθούν, πολιτικά, ελπίδα, δεν μπορούν να συνοψιστούν σε ένα άρθρο, αφού απαιτούν, μάλλον, μια συλλογική και ευρύτερη διαδικασία αναστοχασμού.

Αυτό που μπορεί να αναλυθεί, όμως, και αυτό που θα προσπαθήσει να κάνει, σε αδρές γραμμές, αυτό το κείμενο, είναι να περιγράψει τους τρόπους με τους οποίους η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ συνεχίζει την αναδιάρθρωση, που είχε ξεκινήσει με τις προηγούμενες κυβερνήσεις της κρίσης, να εστιάσει στις ομοιότητες με τα περασμένα χρόνια και να τονίσει τις αλλαγές που

¹ Βλ. προηγούμενα κεντρικά: Η κυβέρνηση ΣΥ.ΡΙΖ.Α.-ΑΝ.ΕΛ, ο κύκλος αγώνων ενάντια στη λιτότητα και το μέλλον του κοινωνικού ανταγωνισμού στο τεύχος 8 (<https://skya.espin.net/2015/07/12/kybernisi-syriza-anel/>) και Πολιτικές μορφές, σύνδεση και αυτονομία των αγώνων. It's a dirty job but someone's gotta do it στο τεύχος 5 της Σφήκας

διαφαίνονται στον ορίζοντα, όσον αφορά την αλλαγή του ρόλου και της λειτουργίας του κράτους σε σχέση με τον κοινωνικό έλεγχο και την κοινωνική διαμεσολάβηση, τη διαχείριση της φτώχειας και των μεταναστευτικών ροών, αλλά και τις ευκαιρίες που έχουν οι ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ να χρησιμοποιήσουν μαζικές καταστροφές για να ανοίξουν νέα πεδία για την κυκλοφορία του κεφαλαίου αλλά και για τεχνικές κοινωνικού ελέγχου. Έπειτα, βασιζόμενοι σε αυτά που πραγματικά κάνει η νέα κυβέρνηση κι όχι σε αυτά που επικαλείται, θα επιχειρήσουμε μια εκτίμηση για τον βαθμό της επιτυχίας της να προχωρήσει τις αναγκαίες, για τα αφεντικά, αναδιρθρώσεις, αναλύοντας, εντέλει, και την “κινούμενη άμμο” του κοινωνικού ανταγωνισμού, όπως διαμορφώνεται τα τελευταία χρόνια.

α. Συνέχειες και (λεπτές) διαφορές της αναδιρθρωτικής πολιτικής στο δημόσιο

Ήδη, από την «αντιμνημονιακή» πρώτη φάση της διακυβέρνησης, ήταν εμφανές σε πιο ψύχραιμα βλέμματα ότι ο ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ θα συνεχίσει την

αναδιάρθρωση με όρους συναίνεσης και θετικής διαμεσολάβησης. Οι δηλώσεις άλλωστε, δια στόματος Βαρουφάκη, ότι κυβέρνηση και δανειστές συμφωνούν «στο 70% του προγράμματος»[2], συντάσσονται, εν πολλοίς, σε μια στρατηγική νεοφιλελεύθερης αναδιάρθρωσης. Για να αποκατασταθεί, όμως, το κενό πολιτικής διαμεσολάβησης, που βάθυνε ριζικά στα πρώτα χρόνια της κρίσης, πρέπει να αλλάξει ο ρόλος του κράτους στον κοινωνικό σχηματισμό. Όταν μιλάμε για κράτος, δεν εννοούμε μονάχα την κυβέρνηση και τους κρατικούς ή κατασταλτικούς μηχανισμούς. Εξάλλου, το μεταπολεμικό κράτος στην Ελλάδα ανέπτυξε το διαμεσολαβητικό του ρόλο μέσα από μια πολυδιάστατη επέκταση στην κοινωνία. Κύριο στοιχείο της επέκτασης αυτής είναι το γεγονός ότι το κράτος –ευρύτερα νοούμενο ως «το δημόσιο»– ήταν και παραμένει ο μεγαλύτερος εργοδότης στην επικράτεια.

Έτσι, είναι σημαντικό να εξετάσουμε, αρχικά, τους αγώνες στο δημόσιο, κατά τη μετάβαση στη ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ εποχή, ως αγώνες που δόθηκαν μέσα στα πλαίσια μιας παγωμένης γραφειοκρατικής διαμεσολάβησης. Αγώνες που ηγεμονεύτηκαν από τα μορφώματα της μεσολάβησης αυτής (θεσμικά συνδικάτα και εργατοπατέρες) και με στοίχημα τη διατήρηση αυτών των παραδοσιακών μορφών μεσολάβησης και των κοινωνικών δικτύων εξουσίας που τα συνόδευαν. Τα παραδείγματα αγώνων που δόθηκαν έδειξαν, ξεκάθαρα, πώς περάσαμε από την κρατική «λογική» της καταστολής των αγώνων, επί συγκυβέρνησης ΝΔ-ΠΑΣΟΚ-ΔΗΜΑΡ, σε μια «κρατικοποίηση» των αγώνων επί ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ. Μέσα στο «αντιμνημονιακό» πλαίσιο, σημαντικοί κατά τα άλλα αγώνες μετατρέπονταν σε καμπάνιες, που στόχο είχαν την πτώση της μιας κυβέρνησης και την αντικατάστασή της από μια άλλη. Ο ένας μετά τον άλλον αγώνας βαφτιζόταν σε «μητέρα των μαχών» και, ενώ η ρητορική πολλών πολιτικών υποκειμένων ξεπερνούσε τα όρια της υπερβολής, δεν υπήρχε μέριμνα για τα πρακτικά ζητήματα διεξαγωγής του κάθε αγώνα. Για παράδειγμα, στην απεργία του μετρό, μετά τις αντιμνημονιακές φανφάρες που ακούστηκαν στη συνέλευση εργαζομένων, τέθηκε το πρακτικό ερώτημα τι κάνουμε σε περίπτωση επιστράτευσης. Η απάντηση των εργατοπατέρων ήταν να μη συζητήσουν καθόλου το ζήτημα. Το ίδιο συνέβη και στην περίπτωση της ΕΡΤ, όταν τέθηκε το ζήτημα του πραγματικού απεργιακού συντονισμού με εργαζόμενους (σε ΜΜΕ) του ιδιωτικού τομέα και της ισότιμης συμμετοχής των αλληλέγγυων στη διαδικασίες του αγώνα. Τα άμεσα ζητήματα εργατικής οργάνωσης κρίνονταν άνευ ιδιαίτερης σημασίας μπροστά στην άσκηση πολιτικής πίεσης για «αποκατάσταση της δημοκρατίας», ουσιαστικά για την άνοδο στην εξουσία μιας «αντιμνημονιακής κυβέρνησης».

Μέσα στο έδαφος το ίδιο των αγώνων, επίδικα –όπως η περιφρούρηση του αγώνα, οι διαφορετικές ανάγκες αλλά και μισθολογικές κλίμακες των εργαζομένων, το άνοιγμα

των διαδικασιών σε άλλα υποκείμενα αγώνα– τέθηκαν ελάχιστα έως καθόλου. Στη θέση τους εμφανίστηκε μια πανηγυρική (στα όρια του μεταπολιτευτικού κιτς) θεαματική πολιτική, που περίμενε την επάνοδο του «της δικαιοσύνης ηλίου νοητού» σε μια μελλοντική κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ. Μέσα στο καθεστώς των πελατειακών σχέσεων στο δημόσιο, η πολιτική αυτή, στην ουσία, αντικατόπτριζε μια ξεκάθαρη στρατηγική του ΣΥΡΙΖΑ να παγώσει τη δύναμή του σε στρατηγικούς τομείς του δημοσίου, δίνοντας, ως αντάλλαγμα, μετεκλογικές υποσχέσεις: για το άνοιγμα της ΕΡΤ, για το άνοιγμα προσλήψεων σε ΠΟΕ-ΟΤΑ, για την κρατικοποίηση της ΔΕΗ κ.λπ. Αυτό, όμως, είχε και μια περαιτέρω σημαντική επίπτωση: Από τους αγώνες που έγιναν κανείς δεν κατάφερε να άρει ταξικούς διαχωρισμούς και στεγανά μέσα στους ίδιους τους χώρους εργασίας. Έτσι, πέρα από το θεαματικό της υπόθεσης, οι αγώνες αυτοί τίποτα άλλο δεν έκαναν από το να αναπαράγουν παγωμένες συνδικαλιστικές πελατειακές πρακτικές και να αναδείξουν το κράτος, για άλλη μια φορά, σε διαμεσολαβητή της ταξικής σύγκρουσης.

Πάνω σε αυτό το, διαμορφωμένο από τους αγώνες στο δημόσιο, έδαφος το καλοκαίρι του 2015, η κυβέρνηση έρχεται αντιμέτωπη με τις, στερούμενες κυβερνητικού ρεαλισμού, αντιμνημονιακές προσδοκίες που είχε εκθρέψει, καθώς και με τους αυξανόμενης έντασης εκβιασμούς των δανειστών και επιλέγει να εκτελέσει μια υπέροχη διαλεκτική πιρουέτα: Θα επιχειρεί τη διατήρηση και επέκταση των αναδιρθρωτικών πολιτικών της προηγούμενης κυβέρνησης στο ευρύτερο δημόσιο, διατηρώντας το, ταυτόχρονα, ως προνομιακό έδαφος κρατικής διαμεσολάβησης και αλίευσης εκλογικής πελατείας. Οφείλουμε να παραδεχτούμε ότι, σε αυτό το δύσκολο έργο της αναδιάρθρωσης του δημοσίου με την ταυτόχρονη διατήρηση των απαραίτητων διαμεσολαβήσεων, οι Σοιπροκαμμένοι τα πήνε λίγο καλύτερα από τους Σαμαροβενιζελικούς. Διακρίνουμε τρία επίπεδα στην ασκούμενη πολιτική: 1) Σε γενικό επίπεδο, η αναδιάρθρωση του δημοσίου συνεχίζεται μέσω εκτεταμένων ιδιωτικοποιήσεων δημοσίων φορέων (π.χ. λιμάνια, ΟΣΕ, αεροδρόμια). Μια μικρή διαφοροποίηση που κομίζει εδώ η νέα συγκυβέρνηση είναι ότι υπόσχεται την ταυτόχρονη προστασία των συνδικαλιστικών διαμεσολαβήσεων της, π.χ. στον ΟΛΠ, μέσω των μεταθέσεων των εργαζομένων σε άλλους φορείς του δημοσίου. 2) Αν και η υποστελέχωση του δημοσίου δεν μπορεί παρά να διατηρεί τη μόνιμη θέση της στην γκρίζα καθημερινότητα των πολιτών, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, όσο της γίνεται επιτρεπτό στο μνημονιακό πλαίσιο, εξαντλεί τις δυνατότητες νέων προσλήψεων μόνιμων μέσω ΑΣΕΠ. 3) Επεκτείνει παντού τις ελαστικές σχέσεις εργασίας –τις (δίμηνες, οχτάμηνες) συμβάσεις ορισμένου χρόνου και τη χρήση “ωφελομένων” του ΟΑΕΔ– για να καλύψει τα κενά της υποστελέχωσης. Στο κυριότερο επίπεδο, δηλαδή, κάνει ό,τι και οι προηγούμενοι, ακόμα πιο μαζικά, με την προσθήκη, όμως, κάποιων λεπτομερειών, που χρήζουν ξεχωριστής ανάλυσης.

Το ελληνικό κράτος χρησιμοποιούσε πάντοτε κονδύλια για κομματικούς λόγους. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ το στρέφει προς μια ορθολογική διαχείριση και μια μοιρασιά, φαινομενικά, «πιο δίκαιη». Δε θέλει να αντικαταστήσει την πελατειακότητα, αλλά να εξορθολογικοποιήσει

τη μεσολάβηση. Δεν υπόσχεται μόνιμες δουλειές δεξιά κι αριστερά, αλλά μια οχτάμηνη κάλυψη των πιο εξαθλιωμένων ανέργων από το κράτος-μπαμπά. Στόχος παραμένει η διατήρηση των εκλογικών αριθμών, μέσω της προσφοράς εργασίας στο δημόσιο, μέσα στα νέα πλαίσια της κρίσης. Αν, στο προηγούμενο πλαίσιο, η κοινωνική συναίνεση εξασφαλιζόταν μέσα από την παροχή μόνιμης και σταθερής εργασίας στο δημόσιο, πλέον δοκιμάζεται μέσω της παροχής πακέτων οχτάμηνης διάρκειας, φθηνής και υποτιμημένης εργασίας στο δημόσιο προς μακροχρόνια άνεργους. Ταυτόχρονα, συντηρεί, με διάφορους «κλασσικούς» τρόπους, τις πελατειακές ελπίδες, προς τους ανέργους/συμβασιούχους, για ένα καλύτερο και πιο σταθερό, εργασιακό, μέλλον. Πέρυσι, π.χ. έκλεισε το μάτι προς τους «ωφελομένους» του ΟΑΕΔ, αφήνοντας υπόνοιες ότι μπορεί να τους κρατήσουν και πάνω από ένα πεντάμηνο [3], ενώ ταυτόχρονα προχώρησε σε συνεχόμενες ανανεώσεις των δίμηνων συμβάσεων ορισμένου χρόνου σε αρκετούς δήμους, με «παραθυράκια» στο νομοσχέδιο Κατρούγκαλου.

Με τη μαζικοποίηση των ελαστικών σχέσεων εργασίας στο δημόσιο, εκτιμούμε ότι αλλάζει και το πλαίσιο των αγώνων σε αυτό. Αν οι αγώνες στο δημόσιο δοθούν με τους όρους που ξέρουμε, δε θα αφορούν πολύ κόσμο. Αν είναι μαζικοί, τότε δεν θα δοθούν με τους όρους που ξέρουμε. Προς το παρόν, συντηρείται μια ενδιάμεση κατάσταση, όπου εργατοπατέρες, εκπροσωπώντας «μόνιμους» εργαζόμενους τίθενται επικεφαλής αγώνων επισφαλών υποκειμένων με προσδοκίες μονιμοποίησης.

² Βλ. <http://www.iefimerida.gr/news/190800/o-varoyfakis-den-tha-skisei-mnimonio-70-ton-metarrythmiseon-poy-provlepei-einai-thetikes>

³ Βλ. Σφήκα τεύχος 9, Αλλάζοντας τους κανόνες σε ένα σημείο παιχνιδι: Μια αποτίμηση του αγώνα των «κοινωνοφελών» στους δήμους το 2015, ή <https://skya.espin.net/2016/06/15/allazontas-tous-kanones/>

β. Η «ανθρωπιστική» διαχείριση της κρίσης: workfare, ΚΕΑ, Κέντρα Κοινότητας και καταγραφή/πειθάρχηση ντόπιων-μεταναστών «ωφελουμένων»

Μέσα στα ασφυκτικά πλαίσια των μνημονίων, οι ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ δεν μπορούν παρά να συνεχίζουν πολιτικές της προηγούμενης κυβέρνησης, οι οποίες ως αποτέλεσμα έχουν να πλήξουν «παραδοσιακές» μορφές αναπαραγωγής, τόσο των μεσαίων στρωμάτων (των οποίων επιχειρείται ο δραστικός περιορισμός) όσο και της εργατικής τάξης. Μια σειρά μέτρων, όπως η φορολόγηση της ακίνητης περιουσίας, η μείωση των συντάξεων, η άνοδος του ΦΠΑ σε βασικά είδη, οι πλειστηριασμοί κατοικιών, η μείωση του αφορολόγητου, κατεδαφίζουν, συστηματικά, τα θεμέλια αναπαραγωγής των μικρομεσαίων στρωμάτων (αυτοαπασχολούμενων και μισθωτών) που αποτελούσαν την εκλογική βάση των δυο μεγάλων κομμάτων του παρελθόντος.

Τι το νέο φαίνεται να προσκομίζει στην νεοφιλελεύθερη διακυβέρνηση ο ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ; Μάλλον αυτό που ονομάζεται «ανθρωπιστική» διαχείριση της κρίσης. Η επίκληση μιας «ανθρωπιστικής κρίσης» στη χώρα ήταν το κύριο χαρτί που έπαιξε ο ΣΥΡΙΖΑ στις διαπραγματεύσεις με τους δανειστές. Αποτελούσε, επίσης, πυλώνα της στρατηγικής του ήδη από τη διακήρυξη της Θεσσαλονίκης. Η λογική μιας τέτοιας στρατηγικής είναι ότι, εφόσον η αναδιάρθρωση έχει κάνει τέτοια ζημιά στη χώρα, μπορούμε να μιλάμε για ένα γεγονός αντίστοιχο μιας μεγάλης καταστροφής, που πρέπει να αντιμετωπιστεί από το κράτος, τις αρμόδιες ΜΚΟ και τους εταίρους, ως μια ανθρωπιστική κρίση. Όπως αναδύεται, όμως, το πολιτικό πεδίο, μετά τη δεύτερη εκλογική νίκη του Σύριζα, αυτή η αριστερή «ανθρωπιστική» διαχείριση της κρίσης μοιάζει ολοένα και πιο πολύ με τα νεοφιλελεύθερα σχέδια για «κοινωνική οικονομία», καθώς και με μια συνδυασμένη πολιτική εξορθολογισμού της κοινωνικής πρόνοιας και εξαναγκασμού στην εργασία για τα χαμηλότερα στρώματα.

Τα «μέτρα για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης», που εισάγει ο ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, δεν είναι παρά μια συνέχεια της επιβολής δοκιμασμένων μοντέλων της νεοφιλελεύθερης αναδιάρθρωσης, κυρίως όσον αφορά τον έλεγχο φτωχοποιημένων πληθυσμών. Ο σύγχρονος οργανωμένος ανθρωπισμός, άλλωστε, είναι μια τεχνική ελέγχου, πέρα από μια φιλοσοφία διαχείρισης και κίνησης κεφαλαίων (κάποιοι θα έλεγαν και καταστροφής τους, αν συνυπολογιστεί και η διάσταση του πολέμου) που πάει χέρι-χέρι με νεοφιλελεύθερα μοντέλα διαχείρισης. Όταν λέμε, λοιπόν, «ανθρωπισμός», στο πλαίσιο αυτό, δεν εννοούμε με καμιά έννοια «μη νεοφιλελεύθερος». Αντίθετα, εννοούμε πιο βαθιά νεοφιλελεύθερος από ποτέ. Δηλαδή, όπου έχει επέλθει η καταστροφή, το εργαλείο που έχουν στα χέρια τους τα αφεντικά, για να κάνουν την καπιταλιστική ανάπτυξη να ριζώσει ακόμη πιο βαθιά, είναι η ανθρωπιστικού τύπου επένδυση.

Ο νεοφιλελευθερισμός της «ανθρωπιστικής διαχείρισης της κρίσης» έγκειται, καταρχήν, στις ίδιες τις καπιταλιστικές παραδοχές του προβλήματος: οι απολύσεις, η φτωχοποίηση, η εκτίναξη της ανεργίας

^ Αφίσα της συνέλευσης ΝΟ-ωφελούμενοι/ες για το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης (ΚΕΑ), που κολλιέται από τον Μάιο του 2017 στην Αθήνα

δεν παρουσιάζονται ως συνειδητά επιλεγμένες πολιτικές της υποτίμησης της εργατικής δύναμης από κράτος και αφεντικά, αλλά ως διαδικασίες φυσικής καταστροφής, τις οποίες το κράτος, ως αμέτοχος παρατηρητής, δεν

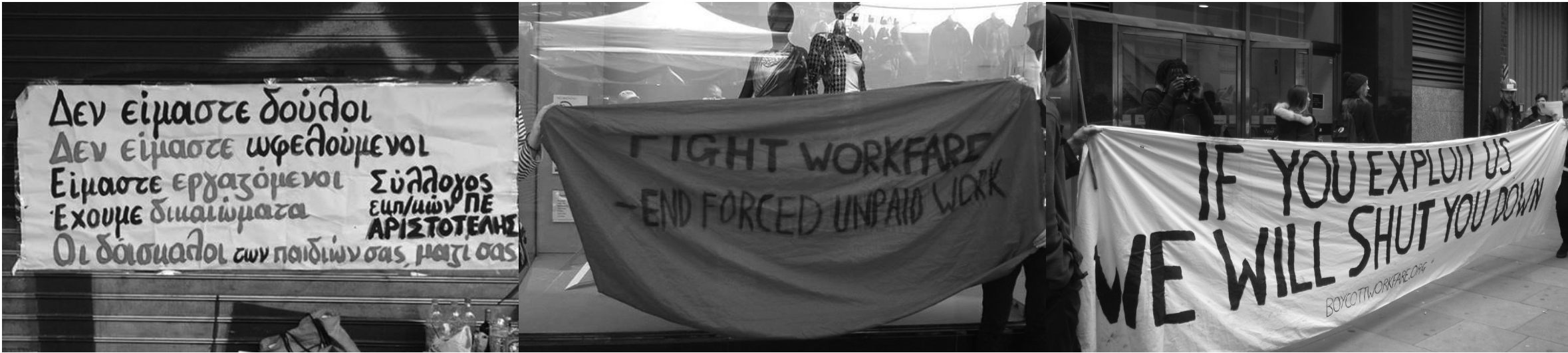
όπου το «ανθρωπιστικό» κράτος παρέχει προνοιακά επιδόματα και ευκαιρίες ανέλιξης και οι «ωφελούμενοι» παρέχουν σκληρή εργασία, αλλά και πειστήρια ιδεολογικής πειθάρχησης. Με πιο απλά λόγια: σε ένα εργαζόμενο που απολύεται και, σε ένα πρώτο επίπεδο, του κόβονται τα προνοιακά επιδόματα ως ανέργου και η στοιχειώδης αναπαραγωγή του, μέσα από τη «σύνταξη του παππού», σε ένα δεύτερο επίπεδο προσφέρεται ένα «ανθρωπιστικού» τύπου επίδομα, όπως το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης (ΚΕΑ). Μαζί με αυτό, όμως, έρχονται και κάποιες υποχρεώσεις –καθώς είναι, πλέον, «ωφελούμενος»– όπως το να αποδέχεται δουλειές και σεμινάρια του ΟΑΕΔ ή να γίνονται έρευνες στο σπίτι του για κρυφά εισοδήματα – υποχρεώσεις που δεν υπήρχαν όταν απλά έπαιρνε τα ίδια ή και παραπάνω λεφτά μέσω επιδομάτων, συντάξεων κ.τ.λ.[4]

Η στάση των «ωφελούμενων» απέναντι στην «ευκαιρία» που τους προσφέρεται θα αξιολογηθεί σε ατομικό επίπεδο ώστε να διαχωριστούν σε άξιους προνοιακής βοήθειας ή παροχής «κανονικής» μισθωτής εργασίας και σε ανάξιους ανέλιξης ή ενσωμάτωσης, που συνειδητά επιλέγουν την περιθωριοποίησή τους. Έτσι, εκκινώντας από ένα «ανθρωπιστικό» ενδιαφέρον για τους εκμεταλλευόμενους και μια σοσιαλδημοκρατική αντίληψη περί ισότητας των ευκαιριών και παροχής ενός βασικού επιδόματος σε όλους, η «ανθρωπιστική» πλευρά του κράτους καταλήγει να εξετάζει ατομικά την πειθάρχηση του κάθε εργαζόμενου/ανέργου/μετανάστη στις καπιταλιστικές προσταγές. Ταυτόχρονα διακινεί μια τεράστια μάζα φθηνής (για την ακρίβεια πληρωμένης από τα κονδύλια του κράτους-συλλογικού καπιταλιστή, που προηγούμενως προορίζονταν για προνοιακά επιδόματα) και υποτιμημένης εργατικής δύναμης προς τα αφεντικά,

ρίχνοντας το κόστος τους κι επιτρέποντάς τους την αντικατάσταση ενός μέρους της προηγούμενης ταξικής σύνθεσης.

Μια τέτοια «ανθρωπιστική», ωστόσο, ρητορική επιτρέπει στην κυβέρνηση να διατηρήσει τον «αριστερό» μανδύα του προστάτη των φτωχών, ενώ, στην ουσία, εφαρμόζει ό,τι πιο νεοφιλελεύθερο υπάρχει στην εργαλειοθήκη των αφεντικών για την αναδιάρθρωση της αγοράς εργασίας και του κράτους πρόνοιας. Έτσι, δε μιλάμε πια για ένα κράτος έκτακτης ανάγκης α-λα ΝΔ, με βασικό πυλώνα της αναδιάρθρωσης το δόγμα της μηδενικής ανοχής και την καταστολή, αλλά για ένα «κράτος έκτακτης ανάγκης» α-λαΣΥΡΙΖΑ, με την «ανθρωπιστική διαχείριση της κρίσης» να επιχειρεί τη μονιμοποίηση και την κοινωνική νομιμοποίηση της αναδιάρθρωσης. Αυτό το κράτος περνά, με την ίδια διαδικασία του κοινοβουλευτικού κατεπείγοντος, τα μνημονιακά μέτρα, νομιμοποιεί επίσης το νεοφιλελεύθερο μονόδρομο, προβλέποντας χάος και καταστροφή σε περίπτωση μη αποδοχής των ντιρεκτίβων των τεχνοκρατών της ΕΕ και του ΔΝΤ, δημιουργεί σίγουρα την ίδια ψευδαίσθηση με τους προηγούμενους, ότι πρόκειται για προσωρινά μέτρα που, βελτιώνοντας τα οικονομικά μεγέθη σε βάθος χρόνου θα οδηγήσουν στην επάνοδο της καπιταλιστικής ομαλότητας. Όμως, η αριστερή της προέλευση και η ανέλιξή της σε κυβέρνηση, στις πλάτες του προηγούμενου κύκλου αγώνων και των ορίων του, της επιτρέπουν να εφαρμόζει την καπιταλιστική αναδιάρθρωση χωρίς μαζικές κοινωνικές αντιδράσεις και την ανάγκη καταστολής αυτών, επιτρέποντάς της να καμώνεται ότι είναι κάτι διαφορετικό από τους σαμαροβενιζελικούς.

Είναι ξεκάθαρο, για όσους παρακολουθούν προσεκτικά

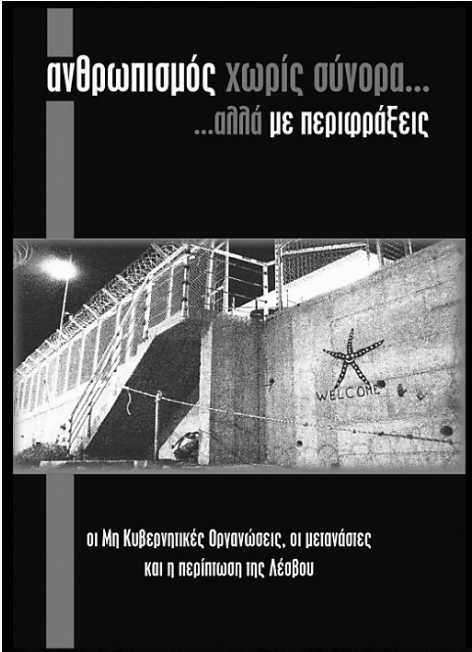
μπορεί να σταματήσει, παρά μόνο να απαλύνει τις συνέπειές τους ώστε να «βγει η κοινωνία όρθια από την κρίση». Εφόσον γίνει δεκτή μια τέτοια παραδοχή του προβλήματος της ανεργίας και της φτώχειας, σε ένα δεύτερο επίπεδο, η νεοφιλέλευθερη ιδεολογία δεν αρνείται την ανάγκη «παροχής ευκαιριών» στους αδύναμους, ώστε να προσπαθήσουν να ξεφύγουν από τη μοίρα τους. Η «παροχή βοήθειας», σε αυτό το πλαίσιο, αντιμετωπίζεται ως μια διαδικασία «δούναι και λαβείν»,

⁴ Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα που πρώτοι προσπάθησαν να εφαρμόσουν ΝΔ-ΠΑΣΟΚ και βαφτίστηκε από τον ΣΥΡΙΖΑ Κοινωνικό Επίδομα Αλληλεγγύης (ΚΕΑ), ουσιαστικά αντικαθιστά, σε ένα πακέτο, προνοιακά επιδόματα –όπως η κάρτα σίτισης, το επίδομα ενοικίου, η παροχή δωρεάν ποσότητας ρεύματος– που καταργούνται. Το ΚΕΑ παίρνει τη θέση τους ως μοναδικό επίδομα της τάξης των 100-400 ευρώ το μήνα, ανάλογα με το μέγεθος του νοικοκυριού που βρίσκεται κάτω από το όριο της φτώχειας, από τα οποία τα μισά λεφτά θα πρέπει να φαίνεται ότι καταναλώνονται με ψηφιακές πληρωμές λογαριασμών σε άμεσες ανάγκες του νοικοκυριού. Η παροχή αυτού του επιδόματος ακραίας φτώχειας δεν θα μπορεί να γίνεται συνδυαστικά με πολλά άλλα προνοιακά επιδόματα, θα συνοδεύεται από ελέγχους στα σπίτια και τους τραπεζικούς λογαριασμούς των ωφελουμένων για να ελέγχεται ότι, πράγματι, οι “ωφελούμενοι” επιβιώνουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας και θα συνεπάγεται την αναγκαστική αποδοχή οποιασδήποτε θέσης εργασίας τύπου κοινωφελή/voucher ή την παρακολούθηση σεμιναρίου που θα προσφέρεται από τον ΟΑΕΔ.

το «σήριαλ» των διαπραγματεύσεων, πως αρκετά από τα σημεία αιχμής της «ανθρωπιστικής» αυτής πολιτικής είναι, στην ουσία, προαπαιτούμενα των εταίρων για την αποδέσμευση νέων πακέτων στήριξης. Η υπόθεση του χρέους και η συνακόλουθη εισροή κεφαλαίων στη χώρα, μέσω πακέτων στήριξης, κατευθύνεται, ξεκάθαρα, πέρα από κλασσικές περιοχές, όπως οι υποδομές και κατασκευές, και στις κοινωνικές πολιτικές εκείνες που θα επιτρέψουν μια νέα αναδιάταξη της εργασίας. Πέρα από τα δημοσιονομικά οφέλη από την αντικατάσταση των παραδοσιακών προνοιακών επιδομάτων, υπάρχουν και μια σειρά από οφέλη στο πεδίο της ιδεολογικής πειθάρχησης των εργαζόμενων στρωμάτων που είχαν, μέχρι πρότινος, τη δυνατότητα να αναπαράγονται μέσω των κλασικών οικογενειακών δομών αναπαραγωγής κι έτσι να αντιστέκονται στην αναδιάρθρωση των εργασιακών σχέσεων. Τα «ανθρωπιστικού» τύπου επιδόματα συνοδεύονται απαραίτητα από την καταγραφή και τον έλεγχο των κατώτερων στρωμάτων στα όρια της φτώχειας, την ψηφιακή ενοποίηση των συστημάτων ελέγχων και προνοιακών παροχών, τη δημιουργία μιας δεξαμενής «ωφελουμένων» και ανέργων στα όρια της φτώχειας, την επέκταση των ελαστικών σχέσεων εργασίας με κατώτατους και υποκατώτατους μισθούς κ.ά.

Στα οφέλη για τα αφεντικά, πρέπει να προστεθεί και η επέκταση ενός τομέα της κοινωνικής οικονομίας που κύριο στόχο έχει την κυκλοφορία κεφαλαίου με αντικείμενο, ακριβώς, αυτές τις «ευπαθείς» ομάδες πληθυσμού. Η συγκρότηση, δηλαδή, για πρώτη φορά ίσως σε τόσο εκτεταμένο βαθμό στην Ελλάδα, ενός τριτογενούς τομέα «ανθρωπιστικών» υπηρεσιών, που αποτελεί ένα αστερισμό κρατικών και ιδιωτικών οργανώσεων και φορέων. Η κατακόρυφη αύξηση της μετανάστευσης προς την Ευρώπη, ως αποτέλεσμα πολεμικών συρράξεων, αποτέλεσε μια ευκαιρία για τα αφεντικά να παγιωθεί ένα καθεστώς ελέγχου τέτοιων πληθυσμών και να ξεκαθαριστεί το καθεστώς λειτουργίας ιδιωτικών και κρατικών οργανισμών. Η λεγόμενη προσφυγική «κρίση» θα αφήσει, σίγουρα, κάποιες ΜΚΟ εξαιρετικά διευρυμένες και ενδυναμωμένες, άλλες εντελώς απομονωμένες, ενώ θα ξεκαθαρίσει το τοπίο της παρέμβασης των ιδιωτικών φορέων στην υπόθεση της κοινωνικής πρόνοιας στη χώρα. Το μοίρασμα της πίτας έχει ήδη ξεκινήσει, με το κράτος να συγκρούεται με κάποιους μεσάζοντες για την διανομή των χρηματικών ενισχύσεων από το εξωτερικό, όπως είδαμε στις περιπτώσεις των hot spot.

Μέσα στο ρευστό αυτό σκηνικό, αναδύεται μια φιγούρα που, εν δυνάμει, συνενώνει ντόπια χαμηλότερα στρώματα και μετανάστες: αυτή του «ωφελούμενου». Πρόκειται για μια φιγούρα που για τα κοινωνιολογικά ματοгуάλια των αφεντικών αποτελεί ένα σύνολο ατόμων εξαρτημένων από δομές πρόνοιας του κράτους είτε από υπηρεσίες

^ Η μπροσούρα «ανθρωπισμός χωρίς σύνορα ...αλλά με περιφράξεις» της συλλογικότητας musaferat από τη Λέσβο

πρόνοιας της ιδιωτικής πρωτοβουλίας για την επιβίωσή τους και την αναπαραγωγή τους. Στόχος, στο άμεσο μέλλον, όπως επιτάσσουν οι θεσμοί, είναι να ξεκαθαριστεί αυτό το σύνολο ανθρώπων και να καταγραφεί, με ακρίβεια, ο κάθε «ωφελούμενος». Προχωρά, λοιπόν, προς αυτή την κατεύθυνση η κατάρτιση ενός «μητρώου ωφελουμένων», που είχε ξεκινήσει επί ημερών συγκυβέρνησης ΝΔ-ΠΑΣΟΚ-ΔΗΜΑΡ. Πρόκειται για έναν, εκ πρώτης όψεως, «εξορθολογισμό» του κράτους, ανάμεσα σε άλλες κινήσεις των ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ (έλεγχο «διαφθοράς», αναβάθμιση των ελέγχων του ΣΔΟΕ και της Εφορίας για την πάταξη της φοροδιαφυγής, με στόχο να συγκεντρωθεί χρήμα). Όμως, στα πλαίσια αυτά, οι κοινωνικές επιπτώσεις για τα χαμηλότερα στρώματα είναι άλλες: ο αναβαθμισμένος ρόλος της ΕΛΣΤΑΤ στη στατιστική καταγραφή/ανάλυση του φάσματος της ανεργίας/επισφάλειας μαζί με τον αναβαθμισμένο ρόλο της ΗΔΙΚΑ στην ψηφιακή ενοποίηση των προνοιακών συστημάτων στοχεύουν στον κοινωνικό αποκλεισμό των χαμηλότερων στρωμάτων σε μια ιδιαίτερη κατηγορία υπο-προλετάρων, άμεσα υποκείμενων στην εξαναγκαστική εκμετάλλευση, όπως είδαμε ότι συμβαίνει στην περίπτωση του ΚΕΑ. Στην στρατηγική αυτή καταγραφής και ελέγχου των εκμεταλλευόμενων, που βαφτίζονται «ωφελούμενοι», θεωρούμε ότι θα συνεισφέρει και η δημιουργία των οριζόμενων στο «παράλληλο πρόγραμμα» ως «κοινωνικών κέντρων» σε δήμους με υψηλά επίπεδα φτώχειας και ανεργίας.[5]

Σε αυτό το γενικότερο πλαίσιο της εμβάθυνσης της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης τοποθετούμε και τις αλλαγές στη λειτουργία των κοινωφελών προγραμμάτων, στις οποίες προχώρησε φέτος η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, ως απάντηση στους μαζικούς αγώνες των «κοινωφελών» των δήμων στα τέλη του 2015. Οι μικρές νίκες, που για εμάς δείχνουν τη σημασία των αγώνων μας στο να φέρνουν χειροπιαστά αποτελέσματα, για το κράτος δεν μπορούν παρά να συνοδεύονται από τη βαθύτερη ενσωμάτωση στην λογική του workfare (ανταποδοτικής πρόνοιας) των «ωφελουμένων». Η αύξηση του διαστήματος εργασίας από πέντε σε οκτώ μήνες, που θα επιτρέψει σε κάποιους μακροχρόνια ανέργους να πάρουν επίδομα ανεργίας μετά τα κοινωφελή, γίνεται δυνατή μόνο με τη χρηματοδότηση του επιπλέον τριμήνου όχι από τα ΕΣΠΑ, αλλά από τον προϋπολογισμό του ελληνικού κράτους [6] και με την ταυτόχρονη μετατροπή ενός μέρους της προσφερόμενης εργασίας σε voucher κατάρτισης [7]. Η κατοχύρωση του δικαιώματος στις δυό μέρες άδεια το μήνα, γίνεται κατ’ εξαίρεση: οι μέρες αυτές δεν δίνονται ως άδεια, αλλά ως «δικαιολογημένες απουσίες», συνεχίζοντας την εξαίρεση των εργαζομένων αυτών από το εργατικό δίκαιο. Τέλος, επιχειρείται ένας επιμερισμός των προγραμμάτων, ανάλογα με τα ποσοστά ανεργίας/φτώχειας κάθε δήμου, που σχετίζεται με την προσπάθεια ενοποίησης των κοινωφελών προγραμμάτων με την εξαναγκαστική εργασία που προβλέπεται για τους δικαιούχους του ΚΕΑ. Φυσικά, αξιοποιείται πελατειακά και ως παροχή (έστω και προσωρινής) εργασίας στο δημόσιο από την Αριστερά προς τα φτωχότερα τμήματα της εκλογικής της

βάσης, με τα οποία αναζητά δεσμούς εξισορρόπησης της ζημιάς από την εφαρμοζόμενη λιτότητα. Αν ξύσουμε, όμως, την αριστερή φρασεολογία και την πελατειακή χρησιμότητα, θα δούμε μια ριζική αναδιάρθρωση των συνθηκών εργασίας του δημόσιου τομέα στην κατεύθυνση της ενσωμάτωσης των νεοφιλελεύθερων λογικών της «ευελιξίας/κινητικότητας» και της «δια βίου εκπαίδευσης», που δεν είχε καταφέρει καμιά άλλη προηγούμενη κυβέρνηση.

Διακινδυνεύοντας μια ακόμα πρόβλεψη, τέλος, εκτιμούμε ότι το workfare (ανταποδοτική πρόνοια) θα παίζει καίριο ρόλο στις «ανθρωπιστικές πολιτικές» ενσωμάτωσης των μεταναστών στις ευρωπαϊκές κοινωνίες. Σε αντίθεση με την Ελλάδα, στην οποία, μέχρι στιγμής, το workfare στοχεύει, αποκλειστικά, σε τμήματα της ντόπιας εργατικής τάξης, στην Ευρώπη αποτελεί μια πολιτική που στρέφεται, κατά κόρον, προς τους μεταναστευτικούς πληθυσμούς και τους απογόνους τους. Αυτοί θα πρέπει να αποδείξουν ότι αξίζουν την παροχή χαρτιών διαμονής και προνοιακών επιδομάτων με το αζημίωτο, δηλαδή με την προσφορά φθηνής και υποτιμημένης εξαναγκαστικής εργασίας προς την δυτική κοινωνία που «τους κάνει την χάρη να τους υποδέχεται»[8]. Δεν είναι καθόλου τυχαίο, άλλωστε, που οι νεοναζί λειτουργούν ως «λαγοί» και σε αυτό το θέμα: δεν διαμαρτύρονται, πλέον, για τις «δουλειές που παίρνουν από τους Έλληνες», αλλά για τα λεφτά που δαπανώνται για τη σίτιση και τη στέγασή τους, προτείνοντας, γι’ αυτό το λόγο, να δουλέψουν τζάμπα για «κοινωφελείς σκοπούς».

εργασίας, από πλευράς ΟΑΕΔ, ή, ακόμα χειρότερα, της “εθελοντικής συνεισφοράς” στις ανάγκες για εργασία της γειτονιάς, του δήμου κ.τ.λ. Ταυτόχρονα, πιθανολογούμε ότι, μέσα από τα “κοινωνικά κέντρα”, θα δούμε μια προσπάθεια ενσωμάτωσης των κοινωνικών δομών αυτοοργάνωσης στις γειτονιές (συλλογικές κουζίνες, χαριστικά παζάρια, «χωρίς μεσάζοντες», δωρεάν μαθήματα σε μαθητές, ομάδες καλλιτεχνικής έκφρασης κ.λπ.) στην κρατική πολιτική του workfare, της επιβεβλημένης εργασίας, της καταγραφής και του ελέγχου των πιο κοινωνικά περιθωριοποιημένων στρωμάτων.

⁶ Η μετατροπή του 5μηνου σε 8μηνο επιτρέπει στους ανέργους που έχουν επιδοτηθεί στο παρελθόν να μπουν ξανά στο ταμείο ανεργίας. Οπότε, το ελληνικό κράτος χρεώνεται, αυτή τη στιγμή, από τον προϋπολογισμό του, τους 3 μήνες επιπλέον εργασίας, μαζί με το επίδομα ανεργίας που ακολουθεί. Υποθέτουμε ότι η ΕΕ επέτρεψε αυτή την παρασπονδία από τη λογική του workfare (δε νοείται επίδομα ανεργίας χωρίς ταυτόχρονη εργασία), όχι απλά επειδή χρεώνεται τα λεφτά το ελληνικό κράτος, αλλά κι επειδή, σε όλα τα νέα μέτρα καθώς και στο 4ο μνημόνιο που ψηφίστηκε τον Μάιο του 2017, μια από τις βασικές προβλέψεις είναι η ουσιαστική κατάργηση του επιδόματος ανεργίας και η αντικατάστασή του από ένα επίδομα επιδοτούμενης εργασίας.

⁷ Οι “ωφελούμενοι” θα μπορούν, αντί να δουλέψουν την πέμπτη μέρα της εβδομάδας, να παρακολουθήσουν ένα σεμινάριο για τη χρήση Η/Υ ή πώς να φτιάχνουν βιογραφικό, το οποίο υποτίθεται ότι θα τους βοηθήσει να βρουν “κανονική” εργασία στο μέλλον. Στη λογική του workfare, τα 8μηνα κοινωφελή προγράμματα όχι μόνο δεν είναι συμβάσεις ορισμένου χρόνου, όπως νομίζουν πολλοί “κοινωφελείς”, αλλά θεωρούνται εκπαίδευση, απόκτηση δεξιοτήτων (skills) μέσω της εργασίας. Η απόκτηση αυτών των skills αποδεικνύεται μέσα από μια διαδικασία πιστοποίησης και εξετάσεων που, σε ένα ιδανικό μοντέλο, διαμορφώνουν το εργασιακό portfolio του κάθε ανέργου. Προς το παρόν, η απασχόληση “ωφελούμενων” στα “hot spot” θεωρείται απόκτηση εμπειρίας σε κοινωνικές δομές και άρα μοριοδοτείται παραπάνω για την εύρεση εργασίας στον “ανθρωπιστικό τομέα” του κράτους (πχ για συμβάσεις ορισμένου χρόνου, μέσω ΑΣΕΠ, στα Κέντρα Κοινότητας). Με λίγα λόγια, ο ΣΥΡΙΖΑ πουλάει παραμύθι στους “ωφελούμενους” ότι κάνει ό,τι μπορεί για να τους μονιμοποιήσει ως “συμβασιούχους”, αλλά η ΕΕ δεν τον αφήνει, ενώ, στην πραγματικότητα, προσπαθεί να τους μονιμοποιήσει ως μια “δεξαμενή” ευέλικτου εργατικού δυναμικού “ωφελουμένων”, που συνεχώς εκπαιδεύεται και αξιολογείται, ενώ αλλάζει δουλειές στο δημόσιο τομέα, προσπαθώντας να ξεφύγει από αυτήν, ακριβώς, τη “δεξαμενή”.

⁸ “Ο Αυστριακός Υπ. Εξωτερικών Κουρτς υποστηρίζει την «υποχρεωτική εργασία για εκείνους που δικαιούνται χορήγηση ασύλου και δεν έχουν πιθανότητες στην αγορά εργασίας», ενώ ζητά, ταυτόχρονα, να υπάρξει επείγοντως λήψη μέτρων για το ζήτημα της μετανάστευσης. Όπως διατείνεται, «σε μια χώρα στην οποία οι μετανάστες έχουν από την πρώτη ημέρα δικαίωμα στις κοινωνικές παροχές, πρέπει να γίνεται αυστηρή ρύθμιση της μετανάστευσης, επιτρέποντας την είσοδο στη χώρα, στοχευμένα, μόνο σε ανθρώπους με εξειδίκευση και αποκλείοντας, κατά το δυνατόν, τη μετανάστευση της φτώχειας”. Βλ. http://www.kathimerini.gr/881340/article/epikairothta/kosmos/protash-koyrts-gia-yproxrewtikh-ergasia-twn-prosfygwn.⁷ Οι “ωφελούμενοι” θα μπορούν, αντί να

2. Η διαχείριση του μεταναστευτικού ζητήματος και ο αναβαθμισμένος ρόλος των ΜΚΟ

Από τα σημαντικότερα γεγονότα που σημάδεψαν τη διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ ήταν και η ιδιαίτερα αυξημένη άφιξη μεταναστών, ως αποτέλεσμα του γενικευμένου πολέμου που μαίνεται, εδώ και καιρό, όχι μόνο στη Συρία και το Αφγανιστάν, αλλά και σε αρκετές περιοχές της Αφρικής. Αυτή η πραγματικότητα ερμηνεύεται από το νεοφιλελεύθερο λόγο του σύγχρονου ανθρωπισμού ως ένα γεγονός με αποπολιτικοποιημένα χαρακτηριστικά φυσικής καταστροφής, που επιβάλλει, επείγοντως, μια ορθολογική μορφή διαχείρισης. Ωστόσο, αυτό που συνήθως, πλέον, ονομάζεται «ανθρωπιστική κρίση» δεν είναι ένα έκτακτο γεγονός, αλλά μέρος της διαδικασίας διαχείρισης του πολέμου στις παρυφές του «πολιτισμένου κόσμου». Πέρα από τις γεωπολιτικές παραμέτρους της λειτουργίας των οργανισμών εκείνων που αναλαμβάνουν το ανθρωπιστικό κομμάτι τέτοιων πολέμων, πρέπει να συνεκτιμήσουμε την επέκταση της φιλοσοφίας του «πολεμικού ανθρωπισμού» (των «ανθρωπιστικών πολιτικών», δηλαδή, που εφαρμόζονται ως αναπόσπαστο συμπλήρωμα των πολεμικών επιχειρήσεων των δυτικών κρατών) ως κομμάτι της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, τόσο σε απομακρυσμένες χώρες του λεγόμενου Τρίτου κόσμου όσο και στο εσωτερικό της αναπτυγμένης Δύσης. Είδαμε, ήδη, παραπάνω πώς ο κρατικός ανθρωπισμός είναι μια παράταση της κατάστασης ανάγκης της κρίσης μέσα από την οποία εγκαθιδρύονται βαθιά νεοφιλελεύθερες πολιτικές. Όταν ο ανθρωπισμός αυτός κατευθύνεται προς τους «ξένους», συναντιέται με τον καθημερινό και θεσμοποιημένο ρατσισμό της Δύσης για να παραγάγει βαθύτατα απαξιωμένα κομμάτια εκμεταλλευόμενων πληθυσμών.

Στα πλαίσια αυτά είναι σημαντικό να δούμε με ποιο τρόπο το κράτος διαχειρίζεται «έκτακτα» γεγονότα όπως η αυξημένη είσοδος μεταναστών στη χώρα. Βάζοντας εισαγωγικά στη λέξη «έκτακτα», δεν αρνούμαστε το πραγματικό μέγεθος των προσφυγικών ροών, απλώς προβλέπουμε ότι αυτές και τα νέα ζητήματα που εγείρουν θα αποτελέσουν ένα διαχρονικό «πρόβλημα» για τα δυτικά κράτη, όσο τουλάχιστον αυξάνονται και οι πολεμικές επιχειρήσεις των ίδιων κρατών στην υπόλοιπη υδρόγειο. Από την άλλη, αναγνωρίζουμε ότι το ελληνικό κράτος, πόσο μάλλον η συριζέικη μορφή του, δεν ήταν σε καμιά περίπτωση προετοιμασμένο για την αντιμετώπιση μιας ακόμα κρίσης, δίπλα σε αυτήν του δημόσιου χρέους. Γίνεται εύκολα κατανοητό ότι, οποιαδήποτε και

να ήταν η κυβερνητική μορφή του ελληνικού κράτους, η προηγούμενη πολιτική της αποθάρρυνσης της εισόδου των μεταναστών –μέσω του «Ξένιου Δια», πνιγμών και βασανιστηρίων– είχε φτάσει στα όρια της ήδη από τα τέλη του 2014, όχι μόνο λόγω της βαρβαρότητας της, που δύσκολα κρυβόταν, αλλά, κυρίως, επειδή αδυνατούσε, πλέον, απέναντι στο μέγεθος των προσφυγικών ροών, να επιτελέσει το σκοπό της: να μην εισέλθουν μετανάστες στην Ελλάδα. Από τη στιγμή, λοιπόν, που η συγκεκριμένη βόμβα έσκασε στα χέρια της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, το ελληνικό κράτος επέλεξε να σηκώσει τα χέρια ψηλά και να απευθυνθεί στη «μαμά Ευρώπη», προσπαθώντας να αξιοποιήσει την προσφυγική κρίση ως ένα επιπλέον χαρτί στο πλαίσιο της «περήφανης

διαπραγματεύσης» (βλ. δηλώσεις Καμμένου το 2015 ότι «θα σας γεμίσουμε τζιχαντιστες») . Μετά το κλείσιμο των ευρωπαϊκών συνόρων και τη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας το Μάρτιο του 2016, περνάμε σε μια νέα φάση, κατά την οποία το ελληνικό κράτος καλείται να διαχειριστεί,

μέσω ευρωπαϊκών κονδυλίων, τον εγκλωβισμό δεκάδων χιλιάδων προσφύγων σε hot spot και να κοιτάξει να αντιμετωπίσει και την προσφυγική κρίση ως μια ευκαιρία για ανάπτυξη.

Στο γενικό αυτό πλαίσιο, δυο είναι τα αξιοσημείωτα νέα στοιχεία που είδαμε επί διαχείρισης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ. Το πρώτο, είναι η σχετική «ανοχή», για κάποιο χρόνο τουλάχιστον, με την οποία αντιμετωπίζονταν κοινωνικά εγχειρήματα στέγασης προσφύγων «από τα κάτω», κάτι που θα συζητήσουμε περαιτέρω σε επόμενη ενότητα αυτού του κειμένου [9]. Το δεύτερο είναι η ενεργότατη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, με τη μορφή των ΜΚΟ, στην “κατάσταση εκτάκτου ανάγκης”.

η άποψη (γύρω στο 2011-2012) ότι, εφόσον το κράτος αποσύρεται, είναι μια ευκαιρία για το κίνημα να στήσει κοινωνικές δομές που να καλύπτουν τις καθημερινές ανάγκες αναπαραγωγής, γεμίζοντας έτσι το κενό. Αυτό όντως συνέβη σε κάποιο βαθμό, αλλά το σε ποιο βαθμό οι κοινωνικές δομές του κινήματος κάλυψαν πραγματικές ανάγκες είναι μέρος ενός απολογισμού που, σε μεγάλο βαθμό, το κίνημα αρνείται να κάνει. Στην πραγματικότητα, όμως, το κράτος όχι μόνο δεν υποχώρησε από τα πεδία αυτά, αλλά άνοιξε λειτουργίες, που παραδοσιακά ήλεγχε, σε ιδιωτικούς φορείς, διατηρώντας το προνόμιο του γενικού συντονισμού και του ελέγχου της παροχής τους. Ουσιαστικά, δηλαδή, μιλάμε για μια στρατηγική μετατροπής πεδίων της κοινωνικής πρόνοιας σε περιοχές επιχειρηματικού ανταγωνισμού και, εν δυνάμει, κερδοφορίας, κάτι που στα πολιτικά προγράμματα των νεοφιλελεύθερων μορφωμάτων κωδικοποιείται ως «κοινωνική οικονομία». Παρά την ιδιωτικοποίηση, όμως, προνοιακών παροχών, που εμάς μας αφορά μόνο ως προς το σκέλος της συνεπαγόμενης υποτίμησής μας, δε βλέπουμε κάποια γενική τάση υποχώρησης του, ευρισκόμενου σε κρίση, κράτους από τις περιοχές της κοινωνικής αναπαραγωγής. Αντίθετα, μέσω της διαχείρισης του «προσφυγικού», της «κοινωνικής οικονομίας» και των «ανθρωπιστικών» πολιτικών, βλέπουμε ένα οργανωμένο σχεδιασμό για να διευρυνθεί η παρέμβαση του κράτους σε αυτά τα εδάφη.

Έτσι, σε περιοχές πρόνοιας, που, μέχρι πρότινος, καλύπτονταν εν μέρει από το κράτος και εν μέρει από «παραδοσιακά» δίκτυα στήριξης, όπως τα οικογενειακά και φιλικά δίκτυα, παγίωσαν τη θέση τους τα «μη κρατικά» μορφώματα των ΜΚΟ. Η ιστορία των ΜΚΟ στην Ελλάδα μετρά ήδη πάνω από δεκαετία και σίγουρα αποτελούν ένα σοβαρό πόλο στην ανάπτυξη των υπηρεσιών πρόνοιας. Η δυσκολία στην προσέγγιση και την κατανόησή τους έγκειται στην παγιωμένη αντίληψη ότι πρόκειται για κάποια «λαμόγια» που καπηλεύονται δημόσιο χρήμα. Ενώ υπάρχουν, όμως, περιπτώσεις στις οποίες κάποιες ΜΚΟ συστήθηκαν επί τούτου, για να εισπράξουν χρήμα από πακέτα στήριξης, όπως είχε γίνει με την πρώτη φάση υλοποίησης των κοινωφελών προγραμμάτων, οι περισσότερες ΜΚΟ που δρουν αυτή τη στιγμή στη χώρα είναι πολυεθνικοί οργανισμοί με ιδιωτική χρηματοδότηση, πολύ προσωπικό, υπολογίσιμους πόρους και σοβαρό αντίκτυπο. Το σημείο εισόδου αυτών των μορφωμάτων ήταν, τα τελευταία χρόνια, τα διάφορα προγράμματα ένταξης «ευπαθών» ομάδων – κυρίως μεταναστών, αλλά και μακροχρόνια άνεργων, μονογονεϊκών οικογενειών, κακοποιημένων γυναικών κ.λπ. [10]

Υπ’ αυτή την έννοια, μπορούμε να δουμε τη διαχείριση του «προσφυγικού» ως μια «πρόβα τζενεράλε» των συντεταγμένων της κοινωνικής οικονομίας, όπως θα διαμορφωθούν στο μέλλον. Χωρίς να ισχυριζόμαστε ότι οι

⁹ Η σχετική αυτή ανοχή φαίνεται να έρχεται σε πέρας // λήγει την περίοδο που γράφεται αυτό το κείμενο, με τις εκκενώσεις καταλήψεων στέγης μεταναστών στην οδό Αλκιβιάδου, στην Αθήνα, και “Αλμπατρος”, στην Άνω Πόλη Θεσσαλονίκης, την άνοιξη του 2017. Είχαν προηγηθεί και οι εκκενώσεις καταλήψεων, το καλοκαίρι του 2016, στη Θεσσαλονίκη

¹⁰ Μια πολύ αξιόλογη ανάλυση των ΜΚΟ υπάρχει στην μπροσούρα «ανθρωπισμός χωρίς σύνορα ...αλλά με περιφράξεις» της συλλογικότητας musaferat από τη Λέσβο.

ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ προσέγγισαν το ζήτημα με έτοιμα σχέδια και απαντήσεις, μπορούμε, ωστόσο, να δούμε πώς μια «κρίση» μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ευκαιρία για να ξεκαθαριστούν οι σχέσεις του κράτους με τον ιδιωτικό τομέα, ο ρόλος των θεσμών και η συμμετοχή των «από τα κάτω». Συνακόλουθη αυτής της πολιτικής είναι και η μεγέθυνση της ενασχόλησης των ΜΚΟ με το προσφυγικό. Η παρουσία των μεγάλων, ειδικά, ΜΚΟ στην Ελλάδα δεν είναι νέο φαινόμενο. Στο συγκεκριμένο κοινωνικό πλαίσιο, όμως, είναι ένας θεσμικός τρόπος να «οργανωθεί» και να ελεγχθεί θεσμικά ο εθελοντισμός και να περιοριστεί η κινηματική αλληλεγγύη. Για παράδειγμα, ειδικά τους πρώτους μήνες, γιατροί που ήθελαν να προσφέρουν εθελοντική υπηρεσία μπορούσαν να το κάνουν μόνο μέσα από ΜΚΟ. Ταυτόχρονα, το προσφυγικό είναι μια ευκαιρία να ξεκαθαριστεί το τοπίο των ΜΚΟ, καθώς την πρωτοκαθεδρία, πλέον, φαίνεται να έχουν μεγάλες ΜΚΟ, που στηρίζονται από διεθνή κεφάλαια, και εξαφανίζονται σιγά-σιγά οι μικρότερες. Η στοχοποίηση, μέσω της κρατικής προπαγάνδας, της κινηματικής αλληλεγγύης – ως κάποιων «ανεύθυνων» και «τυχάρπαστων» ατόμων που, αντί να βοηθάνε, δημιουργούν προβλήματα– και η όλη διαχείριση του προσφυγικού, π.χ στη Λέσβο, το φθινόπωρο του 2015, επιβεβαιώνουν, θεωρούμε, τα παραπάνω.

Οποιαδήποτε ανάλυση του ζητήματος της «κοινωνικής οικονομίας» πρέπει να μην εξαντλήσει την κριτική, προς τις ΜΚΟ, στο ότι μασάνε κρατικές χρηματοδοτήσεις και να τις αντιμετωπίσει ως μια προσπάθεια επέκτασης των σχέσεων εκμετάλλευσης μέσα στο καθεστώς της αναδιάρθρωσης της κοινωνικής πρόνοιας. Έχουμε ήδη πει, σε αδρές γραμμές, παραπάνω, πώς με τον όρο «ανθρωπιστικό κράτος» εννοούμε ένα νεοφιλελεύθερο σύνολο πολιτικών που χρησιμοποιούν την κρίση ως ευκαιρία για να παγιώσουν νέες μορφές εκμετάλλευσης.

Εδώ χρειάζεται να δούμε δυο σημεία: πρώτον, τον τρόπο με τον οποίο παγώνονται οι σχέσεις εκμετάλλευσης μέσα από τα ίδια τα ιδεολογήματα για τους εργαζομένους στις ΜΚΟ και, κατ' επέκταση, στην παροχή υπηρεσιών. Δεύτερον, την αλλαγή του μοντέλου διαχείρισης πληθυσμών, ειδικά σε ό,τι αφορά μετανάστες που, τυπικά, αποτελούν τα κατώτερα στρώματα, πράγμα που διανοίγει και νέα ερωτήματα σε ό,τι αφορά τις σχέσεις μεταξύ εργαζομένων και χρηστών και τις δυνατότητες κοινών αγώνων.

Οι ΜΚΟ είναι, τύποις, μη κερδοσκοπικές εταιρίες, που δρουν ωστόσο με αρχές ελεύθερης οικονομίας. Η λειτουργία τους αντικαθιστά δημοσιοϋπαλληλικές σχέσεις – πρόκειται για μια διάσπαση του «μεγάλου κράτους» και των εργασιακών σχέσεων στο δημόσιο του φορτισμού. Η κερδοφορία τους βασίζεται σε χρηματοδότηση (ιδιωτική και κρατική, π.χ. από την ΕΕ), εισφορές και απλήρωτη εργασία. Στο εσωτερικό των πλέον γιγαντωμένων ΜΚΟ επικρατεί ένα μεγάλο εύρος εργασιακών σχέσεων, όπως σε κάθε ανεπτυγμένο τομέα της καπιταλιστικής οικονομίας. Κατ' αρχάς δεν είναι λίγες οι καλοπληρωμένες θέσεις με πλήρη δικαιώματα, χωρίς φυσικά τη μονιμότητα και την συνδικαλιστική δύναμη των παραδοσιακών δημόσιων υπαλλήλων. Ο γενικός κανόνας παρ' όλα αυτά είναι οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου και η ελαστικότητα στις εργασιακές σχέσεις, που συνοδεύεται από μια φιλοσοφία «προσφοράς» στον συνάνθρωπο. Σε μεγάλες ΜΚΟ, που δραστηριοποιούνται για το προσφυγικό, έχουν καταγραφεί μέχρι και συμβάσεις διάρκειας μιας ημέρας. Οι συμβάσεις που υπογράφονται μάλιστα, όταν υπογράφονται, είναι άμεσα προσ δεδμεμένες στα «προγράμματα», τα οποία χρηματοδοτούν τη λειτουργία των ΜΚΟ. Για την εργαζόμενη, η αγωνία για τη χρηματοδότηση μεταφράζεται σε ακόμα μεγαλύτερη πίεση προς εργασία, για να πετύχει τους ποσοτικούς «στόχους», για να συμπεριφέρεται δουλικά στα αφεντικά. Η τεράστια δεξαμενή άνεργων πτυχιούχων δίνει έναν ακόμη αέρα στα αφεντικά, τα οποία μπορούν να αντικαταστήσουν απειθαρχους εργαζόμενους με μεγάλη ευκολία και χωρίς πολλές συνέπειες. Ταυτόχρονα, η ιδεολογία του ανθρωπισμού και του εθελοντισμού γίνεται μοχλός της εκμετάλλευσης για τους εργαζόμενους στις ΜΚΟ, αφού το πρόσχημα του λειτουργήματος επιστρατεύεται για να μην πληρώνονται στην ώρα τους, να δουλεύουν απλήρωτες υπερωρίες σε «έκτακτες περιπτώσεις», να καταστρατηγείται το εργασιακό δίκαιο κ.τ.λ.

Για ένα κομμάτι του α/α/α χώρου η αλλαγή του μοντέλου διαχείρισης των μεταναστευτικών πληθυσμών και ο ρόλος των ΜΚΟ σε αυτό αντιμετωπίζονται με μια εμφανή αναλυτική αμχανία. Κυρίαρχο χαρακτηριστικό του παραγόμενου λόγου για το ζήτημα αποτελεί η προσπάθεια

να ταιριάζει το νέο μοντέλο στην προϋπάρχουσα ιδεολογική αφήγηση περί «νέου ολοκληρωτισμού» και «σύγχρονου φασισμού», καθώς και η καταγγελία των ΜΚΟ ως του ανθρωπιστικού κομματιού του στρατοαστυνομικού συμπλέγματος. Για εμάς, αντίθετα, είναι προβληματικός ο υπερτονισμός του στρατο-αστυνομικού βραχίονα του κράτους, γιατί, καταρχήν, υποτιμούνται όλες οι άλλες κρατικές λειτουργίες, που στοχεύουν στην αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης του πληθυσμού και οι οποίες, όπως τονίσαμε προηγουμένως, δεν θεωρούμε ότι εξαφανίζονται, αλλά αναδιαρθρώνονται.

Δε θα αρνηθούμε, προφανώς, ούτε τους πολέμους των δυτικών κρατών και τις ιμπεριαλιστικές τους πολιτικές ως γενεσιουργές αιτίες των προσφυγικών/μεταναστευτικών ροών από χώρες της Ασίας και της Αφρικής [11], ούτε τη στρατιωτική/κατασταλτική διαχείριση αυτών ως πλεονάζοντος πληθυσμού στο εσωτερικό της Δύσης. Δε θα αρνηθούμε ότι μια βασική λειτουργία των ΜΚΟ, στα πλαίσια της ασκούμενης κρατικής πολιτικής, δεν μπορεί να είναι παρά αυτή της καταγραφής/διαχωρισμού των μεταναστών σε πρόσφυγες-δικαιούχους ασύλου και σε «παράτυπους μετανάστες» προς απέλαση. Όμως, η όποια ανάλυσή μας για το μεταναστευτικό που αρχίζει εδώ δεν μπορεί και να τελειώνει εδώ, απλώς για να επιβεβαιώσει το φαντασιακό των ντόπιων «προδοτών του έθνους», που –παρά τα δυτικά προνόμιά τους– στέκονται στο πλάι των εξαθλιωμένων «άλλων». Οι μετανάστες/στρίες μπορεί να μην έχουν χαρτιά, αλλά έχουν φωνή για να διηγηθούν τις ιστορίες τους, έχουν σώματα για να αντιπαλέψουν τους εγκλεισμούς/περιορισμούς στη

^ Από την εκκένωση της κατάληψης "ορφανοτροφείο"

μετακίνηση, που τους επιβάλλονται, και, πρώτα απ' όλα, έχουν κάποιες βασικές ανάγκες προς ικανοποίηση, όπως όλοι μας. Είτε ως πλεονάζον πληθυσμός προς φυλάκιση/απέλαση είτε ως φθηνή εργατική δύναμη προς διαμόρφωση μέσα (καταρχήν) από τις πολιτικές του workfare, η υλική/κοινωνική αναπαραγωγή τους είναι ένα μεγάλο ζήτημα, που, ενώ απασχολεί το κράτος, δε φαίνεται να απασχολεί και τόσο τις προαναφερθείσες αναλύσεις. Αντίθετα, για εμάς, οι ΜΚΟ, πέρα από βραχιόνες εκτέλεσης της γενικότερης κρατικής πολιτικής, έχουν ως κύρια λειτουργία, στα πλαίσια των ασκούμενων «ανθρωπιστικών πολιτικών», την παροχή προνοιακής βοήθειας σε αυτούς. Θεωρούμε, με λίγα λόγια, πως, αν τις αντιμετωπίζουμε είτε ως «λαμόγια» είτε ως φορείς του νέου ολοκληρωτισμού, χάνουμε από τα μάτια μας τη μεγάλη εικόνα της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης των προνοιακών πολιτικών – μια γενικευμένη επίθεση που αγγίζει, με διαφορετικό τρόπο, την ύπαρξη/αναπαραγωγή, τόσο των ντόπιων όσο και των μεταναστών εκμεταλλεόμενων.

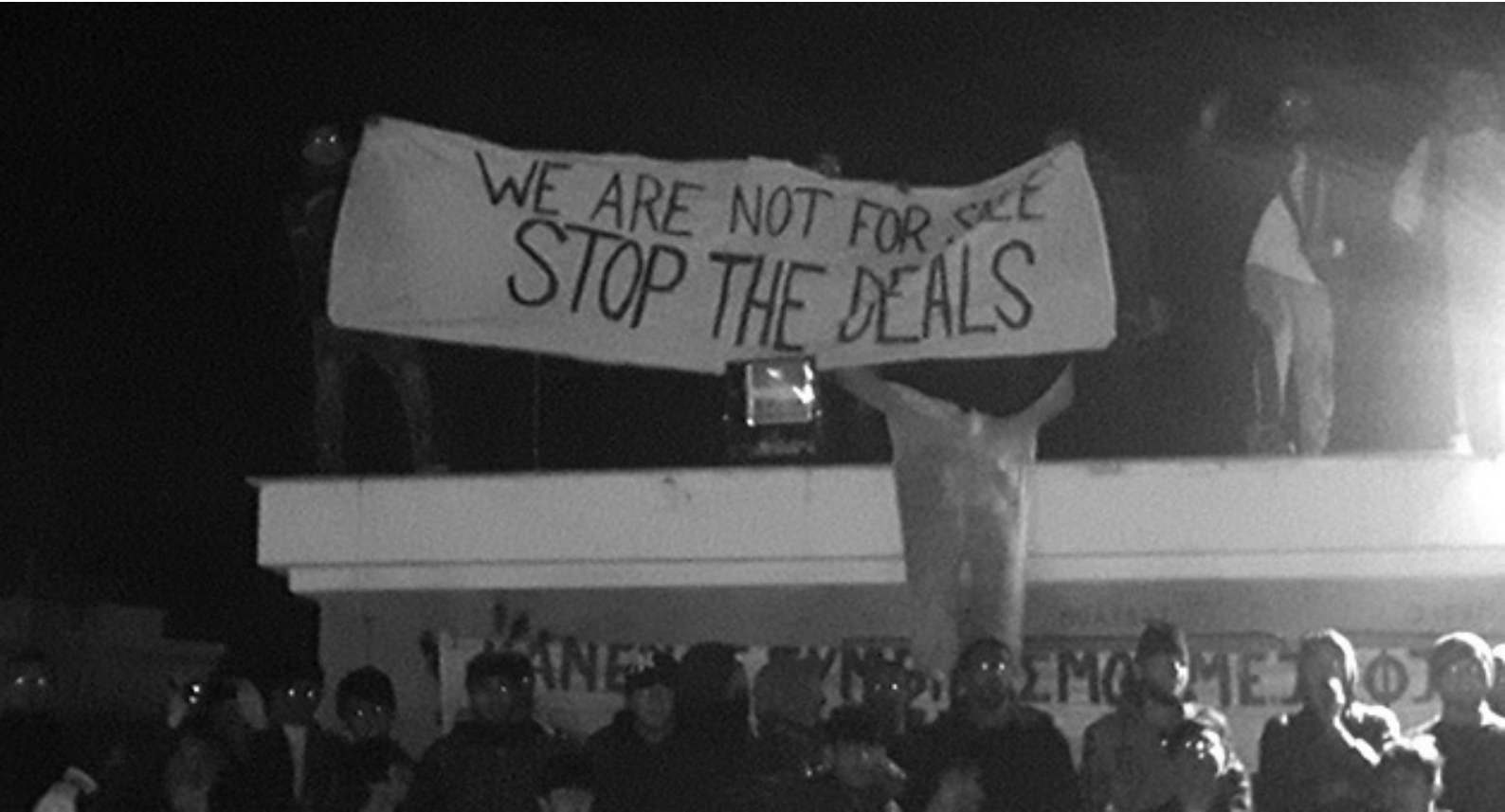
Είναι βάση αυτής της ανάλυσης μας για τις ΜΚΟ ότι δεν τσουβαλιάζουμε όλους τους εργαζομένους στις ΜΚΟ στην κατηγορία του «ανθρωπιστικού μπάτσου-φύλακα», αλλά τους αντιμετωπίζουμε, κατά κύριο λόγο, ως εργαζομένους στο πεδίο της κρατικής πρόνοιας, που έχει εκχωρηθεί στο ιδιωτικό καθεστώς των ΜΚΟ [12]. Λόγω της εργασιακής τους θέσης, που μπορούμε να διαβλέπουμε

¹¹ Απλώς θα επισημάνουμε ότι, πολλές φορές, σε αυτό το σημείο, υποτιμάται η κινηματική δράση των ίδιων των μεταναστευτικών υποκειμένων –τόσο στις χώρες προέλευσης τους όσο και όταν υπερπηδούν τα σύνορα και τους φράχτες της Δύσης–, που αντιμετωπίζονται, έτσι, ως άβουλα θύματα στην παγκόσμια γεωπολιτική σκακιέρα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η υποτίμηση, από ένα κομμάτι του α/α/α χώρου, της λαϊκής εξέγερσης ενάντια στο καθεστώς του Άσαντ το 2011 στη Συρία, που συντελέστηκε στα πλαίσια του κύματος εξεγέρσεων της “αραβικής άνοιξης”. Μια υποτίμηση που σχετίζεται με την γεωπολιτική πρόσδεση του σύριου δικτάτορα με τα συμφέροντα της πουτινικής Ρωσίας, την οποία κάποιοι έχουν φτάσει στο σημείο να θεωρούν “φίλια” δύναμη στα πλαίσια της “ένας είναι ο εχθρός” αντιιμπεριαλιστικής τους ανάλυσης...

¹² Προφανώς, ισχύει και στην περίπτωση των ΜΚΟ, ότι η μισθωτή σχέση δεν καθαγιάζει τους εργαζόμενους σε σχέση με τις επιλογές που παίρνουν στη ζωή και την εργασία τους: ένας εργαζόμενος με αντικείμενο τη φύλαξη/κράτηση ανθρώπων, που μάλιστα δεν έχουν διαπράξει κάποιο ποινικό έγκλημα // ποινικό αδίκημα / έγκλημα, δεν είναι σε καμιά περίπτωση άμοιρος ευθυνών ως προς την αναπαραγωγή εξουσιαστικών/ρατσιστικών σχέσεων. Σημειώνουμε, απλώς, ότι, σε μεγάλο βαθμό, αυτό το αντικείμενο αποτελεί δουλειά του στρατού και της αστυνομίας και όχι των ΜΚΟ και άρα ότι το τσουβάλιασμα που γίνεται σε πολλές αναλύσεις του «χώρου» για τις ΜΚΟ δεν βοηθάει στον αναγκαίο επιμερισμό αυτών των ευθυνών και στους εργαζόμενους των ΜΚΟ. Αναγνωρίζοντας τα πάμπολλα ζητήματα που προκύπτουν από τη φύση της εργασίας σε ΜΚΟ, αναγνωρίζουμε ταυτόχρονα και το κενό πολιτικής ανάλυσης που υπάρχει στο ανταγωνιστικό κίνημα.

ένα νέο πεδίο αγώνων, το οποίο είναι δυνατόν να ενσωματώσει τα διδάγματα προηγούμενων κύκλων αγώνων και να επιχειρήσει τη σύνδεση των (πολλές φορές πολιτικοποιημένων) εκμεταλλευόμενων εργαζομένων στη νέα κοινωνική οικονομία με τους μετανάστες-χρήστες των υπηρεσιών αυτών ώστε να ενισχυθούν οι αγώνες των τελευταίων. Θα επανέλθουμε, όμως, σε αυτό το ζήτημα παρακάτω...

ιδεολογικών αφηγήσεων. Το καπιταλιστικό σύστημα, η ΕΕ, το ελληνικό κράτος βρίσκονται εν μέσω μιας ιστορικής, μακροχρόνιας κρίσης, από την οποία δεν φαίνεται κάποια ορατή διέξοδος στο άμεσο μέλλον. Το καθεστώς έκτακτης ανάγκης, η αναδιάρθρωση με πολεμικά ταξικούς όρους, χωρίς να υπάρχει ικανοποιητική για τα αφεντικά απάντηση στο ζήτημα της έλλειψης πολιτικής συναίνεσης των «από τα κάτω», παραμένουν οι μόνιμα προσωρινές σταθερές σε αυτό το περιβάλλον. Όσο η

3. Κάποια πρώτα συμπεράσματα για τις αλλαγές στην κρατική πολιτική και τις προοπτικές αγώνα εναντίον της

Ένα βασικό ερώτημα σχετικά με την αναδιάρθρωση του κράτους στην εποχή της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, είναι αν οι αλλαγές που διαβλέπουμε έχουν μόνιμο ή προσωρινό χαρακτήρα. Είναι δηλαδή η συνέχεια μιας αναδιάρθρωσης στρατηγικού χαρακτήρα που θα συνεχιστεί και από τους επόμενους, ανεξάρτητα από το πρόσημο που της δίνουν οι κάθε φορά κυβερνήτες, ή μήπως πρόκειται για προσωρινούς πειραματισμούς των «μαθητευόμενων μάγων» της αριστεράς με τους διαθέσιμους πόρους από τα ΕΣΠΑ, λίγο πριν την επάνοδο της σκληρής νεοφιλελεύθερης γραμμής; Κι αν προεκτείνουμε το ερώτημα, μπορούμε άραγε να μιλήσουμε για την ανάδειξη ενός καλά σχεδιασμένου «ανθρωπιστικού κράτους» ως απάντηση των αφεντικών στην καπιταλιστική κρίση ή πρόκειται για μια υπερτιμημένη πλευρά της αντιμετώπισης μερικών συνεπειών της κρίσης, από ένα κράτος που βασικό του όπλο παραμένει η καταστολή; Η απάντηση που επιχειρούμε να δώσουμε εκκινεί από τρεις βασικές παραδοχές. Πρώτον, δεν είναι εποχή για ριψοκίνδυνες προβλέψεις και για χτίσιμο μεγάλων

ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών παραμένει η ιστορία της πάλης των τάξεων, μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι αυτή η συστημική αστάθεια αντανakλά τη ρευστότητα και την πολυδιάσπαση στο στρατόπεδο της τάξης μας. Ας μην κοροϊδευόμαστε, αυτή τη στιγμή είναι ολοφάνερο ότι κάθε μεγάλη «επαναστατική», (ή έστω σκληρά αντιμνημονιακή...) αφήγηση αδυνατεί να απαντήσει στα πρακτικά ζητήματα της αντιμετώπισης της κρίσης, εμμένοντας στην αναπαραγωγή των ξεπερασμένων σοσιαλδημοκρατικών ρητορικών του έθνους-κράτους. Αυτή η «αμηχανία» εύρεσης ικανοποιητικών στρατηγικών ξεπεράσματος της καπιταλιστικής κρίσης θεωρούμε ότι αντανakλάται και στο στρατόπεδο των αφεντικών, τα οποία δεν έχουν βρει κάποιο μεγάλο πλάνο αναδιάρθρωσης που θα τους βοηθήσει να επανέλθουν στην «χρυσή» εποχή του καπιταλισμού: στα χρόνια της ανάπτυξης μετά τον πόλεμο, όταν η κερδοφορία τους συνοδευόταν από τη συναίνεση σημαντικής μερίδας των εργαζόμενων στις ασκούμενες πολιτικές.

Ας το δηλώσουμε ρητά, λοιπόν, για να μη δημιουργούνται παρεξηγήσεις λόγω της χαλαρής χρήσης από το κίνημα διάφορων όρων. Δεν υποστηρίζουμε την ανάδυση ενός νέου μοντέλου «ανθρωπιστικού κράτους», ως προσπάθεια σχεδιασμένου ξεπεράσματος από την

πλευρά των αφεντικών της καπιταλιστικής κρίσης. Δεν κατασκευάζουμε μια νομοτελειακή πορεία από το «κράτος-κρίση» στο «κράτος-σχέδιο», με σημείο κλειδί το «ανθρωπιστικό κράτος». Οι αναδιարθρώσεις που αναλύουμε σχετίζονται άμεσα με αυτό που εξακολουθούμε να αντιμετωπίζουμε ως «κράτος έκτακτης ανάγκης». Υποστηρίζουμε, όμως ότι το κράτος επιχειρεί να χτίσει μια νέα ιδεολογική αφήγηση σε σχέση με τους («ντόπιους» και «ξένους») πληθυσμούς εκμεταλλευόμενων που πετιούνται στον πάτο του βαρελιού της διαδικασίας καπιταλιστικής αξιοποίησης. Μια αφήγηση που δικαιολογεί την υποτίμηση και περιθωριοποίηση μεγάλων μερίδων του σύγχρονου προλεταριάτου με όρους ανθρωπιστικού προβλήματος και ανθρωπιστικής διαχείρισης. Πάνω σε αυτήν την καλά κατασκευασμένη αφήγηση, χτίζεται κι ένα νέο ενδιάμεσο πεδίο μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, ο κοινωνικός/ανθρωπιστικός τομέας της οικονομίας στο οποίο πρωταγωνιστούν οι ΜΚΟ και φυσικά αποτελεί δοκιμαστικό σωλήνα των γενικότερων πολιτικών αναδιάρθρωσης των σχέσεων εργασίας-κεφαλαίου.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, συνεπώς, μπορούμε να διακρίνουμε κάποιες πολιτικές τάσεις που βλέπουμε να αποκτούν έναν πιο μόνιμο χαρακτήρα, μέσα στο ρευστό περιβάλλον της κρίσης. Αναφερόμαστε σε στρατηγικές επιλογές του κεφαλαίου που είχαν διαφανεί ως απάντηση στον κοινωνικό ανταγωνισμό των προηγούμενων δεκαετιών. Επιλογές που, ακόμα κι αν δεν απαντάνε σε όλες τις υπάρχουσες αντιφάσεις του συστήματος, απαντάνε ορίζοντας τι σίγουρα δεν μπορεί να συμβεί. Μια τέτοια κεντρική τάση είναι η αναδιάρθρωση των πολιτικών αναπαραγωγής της εργατικής τάξης και η αντικατάσταση τους από πολιτικές διαχείρισης πλεονάζοντων πληθυσμών. Το κράτος ούτε θέλει, ούτε μπορεί να επανέλθει στη σοσιαλδημοκρατική «ουτοπία» των πολιτικών πλήρους απασχόλησης και ενίσχυσης της αγοραστικής δύναμης εκτεταμένων κομματιών του πληθυσμού. Δεν θέλει γιατί αυτή η συνταγή του κράτους-πρόνοιας από εργαλείο κερδοφόρας διαχείρισης της εργατικής δύναμης κατέληξε να δίνει την δυνατότητα στους εκμεταλλευόμενους – μέσω των δικαιωμάτων και των επιδομάτων που αναγνώριζε – να ικανοποιούν ανάγκες που ιστορικά κατέληξαν μη παραγωγικές για το κράτος και το κεφάλαιο. Η απαξίωση

όμως του προηγούμενου μοντέλου, δεν συνεπάγεται την εγκατάλειψη από το κράτος του γενικού σχεδιασμού της αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης, έτσι ώστε να διασφαλίζεται και η πειθάρχηση της και η κερδοφορία του κεφαλαίου. Υποστηρίζουμε, λοιπόν, ότι μια στρατηγική επιλογή του κεφαλαίου είναι οι προνοιακές ανάγκες των εργαζομένων/ανέργων/μεταναστών να περάσουν από τη δικαιοδοσία του Υπουργείου Εργασίας σε ένα καθεστώς «ανθρωπιστικής» διαχείρισης πλεονάζοντων πληθυσμών.

Σε καμιά περίπτωση δεν υποστηρίζουμε την ανάδειξη ενός συνολικού σχεδίου ξεπεράσματος της κρίσης με που περνά μέσα από τη δημιουργία ενός ανθρωπιστικού κράτους. Λέμε απλά ότι η υποτίμηση, πειθάρχηση και ο διαχωρισμός των εκμεταλλευόμενων, αποτελούν μια στρατηγική επιλογή των κυρίαρχων που υπηρετείται από μια πλειάδα πολιτικών, ανάμεσα στις οποίες στο πεδίο της κοινωνικής αναπαραγωγής ξεχωρίζει η «ανθρωπιστική διαχείριση» των εκτεταμένων κομματιών που προορίζονται για τον πάτο του βαρελιού. Επίσης, σε αυτό το σημείο δεν πρέπει να κάνουμε το λάθος να μηπερδύουμε τις στρατηγικές επιλογές του κεφαλαίου με τις τακτικές κινήσεις των κυβερνήσεων, στην προσπάθεια τους να καλύψουν τις τρύπες ενός κράτους σε κρίση και να διατηρηθούν στην εξουσία. Ο «ανθρωπισμός» και η «αλληλεγγύη» με την οποία ντύνονται αυτές οι πολιτικές από πλευράς ΣΥΡΙΖΑ, αποτελούν τακτικές κινήσεις που έχουν ως στόχο να παρουσιάσουν μια αφήγηση... σοσιαλιστικού μετασχηματισμού προς το βυθιζόμενο στην απογοήτευση αριστερό τους ακροατήριο. Στην ουσία όμως τα ίδια μέτρα ξεκίνησαν να εφαρμόζουν και οι προηγούμενοι και θα συνεχίσουν και οι επόμενοι, έστω κι αν πεταχθεί στο καλάθι των αχρήστων η αριστερή ορολογία [13].

Μια τρίτη παραδοχή, που είναι και η πιο δύσκολη στο να αντιληφθούμε το μέγεθος και τη σημασία της, είναι η πολυεθνική αλλαγή της ταξικής σύνθεσης των εκμεταλλευόμενων στον ελλαδικό χώρο [14]. Η αλλαγή αυτή έχει να κάνει περισσότερο με ποιοτικούς παρά με ποσοτικούς όρους. Έχουμε υπ' όψιν ότι δεν είναι η πρώτη φορά που εμφανίζονται μαζικά προσφυγικά/μεταναστευτικά ρεύματα στην Ελλάδα

¹³ Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του «Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος» που εφάρμοσαν πρώτοι οι ΝΔ-ΠΑΣΟΚ, για να το πάρει ο ΣΥΡΙΖΑ μετονομάζοντας το σε «Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης» και είναι σίγουρο ότι θα συνεχίσουν και οι επόμενοι.

¹⁴ Χρησιμοποιούμε την έννοια της «ταξικής σύνθεσης» με την ευρεία έννοια της τάξης των εκμεταλλευόμενων, χωρίς να αναφερόμαστε αποκλειστικά στη σχέση των μεταναστών με την άμεση διαδικασία παραγωγής και υπολογίζοντας ότι αρκετοί/ες από αυτούς έχουν μικροαστική ή και μεσοαστική προέλευση. Έχουμε στο μυαλό μας ότι οι έγκλειστοι σε hot spots μετανάστες/πρόσφυγες δεν είναι καν άνεργοι/ες, είναι ένας πληθυσμός σε ειδικό καθεστώς διαχείρισης, αποκλεισμένος από πολιτικά δικαιώματα και από την (επίσημη) αγορά εργασίας. Η κρίσιμη ζώνη όμως μέσα στην οποία περιορίζονται δεν είναι ξεκομμένη από τη γενικότερη διαδικασία αξιοποίησης του κεφαλαίου. Αν χρησιμοποιήσουμε μαρξιστικούς όρους, αυτή τη στιγμή γίνονται από υποκείμενο της παραγωγικής διαδικασίας, αντικείμενο αυτής, μέσω του οποίου βρίσκουν δουλειά οι απόφοιτοι κοινωνικών/ανθρωπιστικών επιστημών, αποσπούν υπεραξία οι ΜΚΟ και προχωράει η καπιταλιστική αναδιάρθρωση. Αλλά στο να χρησιμοποιήσουμε την ευρεία (μη εργατιστική) έννοια της ταξικής σύνθεσης, βαραίνει ακόμα περισσότερο το μέλλον που υποπτευόμαστε ότι τους επιφυλάσσεται, ως μια «δεξαμενή ωφελούμενων» στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών «ανθρωπιστικών» πολιτικών και του workfare/ανταποδοτικής πρόνοιας. Σε ένα τέτοιο σενάριο, οι αποκλεισμένοι από πολιτικά δικαιώματα και την επίσημη αγορά εργασίας μετανάστες/πρόσφυγες μπορούν να συναλλάσσονται μαζί της, ανταλλάσσοντας εργατική δύναμη με το δικαίωμα απόκτησης πολιτικών/εργασιακών δικαιωμάτων. Γνωρίζουμε ότι είναι νωρίς για να κάνουμε ασφαλείς προβλέψεις για το μέλλον τους, που σίγουρα θα συνεχίσει να περιέχει και πολύ εγκλεισμό και πολλές απελάσεις. Όμως το προαναφερθέν σενάριο της ενσωμάτωσης στην γενικότερη διαδικασία αξιοποίησης του κεφαλαίου μέσω του αποκλεισμού από την επίσημη αγορά εργασίας, το εξετάζουμε ως αρκετά πιθανό.

κι αντιμετωπίζουν τον κρατικά οργανωμένο ρατσισμό κομματιών την ελληνικής κοινωνίας. Με το τελευταίο μαζικό μεταναστευτικό ρεύμα από Συρία, Ασία, Αφρική παρατηρούμε, πέρα από τις ρατσιστικές συνέχειες, κάποιες αξιοσημείωτες ποιοτικές διαφορές. Το ελληνικό κράτος, λόγω της κρίσης, δεν υποδέχτηκε τους μετανάστες, όπως τους αντίστοιχους από το ανατολικό μπλοκ την δεκαετία του 90, με κάποιο λίγο-πολύ οργανωμένο σχέδιο αξιοποίησης τους ως υποτιμημένη εργατική δύναμη, που θα βοηθήσει στην κερδοφορία των αφεντικών και στη συνολική οικονομική ανάπτυξη. Πιο πολύ τους διαχειρίζεται ως κομμάτι ενός ενιαίου ευρωπαϊκού προβλήματος, αξιοποιώντας τους ως ευκαιρία για απορρόφηση ευρωπαϊκών κονδυλίων και διαπραγματευτικό χαρτί απέναντι στις απαιτήσεις των δανειστών[15], για να τονιστεί η σημασία του ελληνικού κράτους ως παράγοντα ασφαλείας και χωροφύλακα στα ανατολικά σύνορα της ΕΕ. Έπειτα, κι οι ίδιοι οι μετανάστες/πρόσφυγες δεν έρχονται στην Ελλάδα με το «όνειρο» να βρουν μια δουλειά των 200-500 ευρώ και να χτίσουν το μέλλον τους μέσα στα συντρίμμια της κρίσης. Προσπαθούν απλά να ξεφύγουν από πολέμους, δικτατορίες και εξαθλίωση, περνώντας καταρχήν τα σύνορα της Δύσης κι έπειτα επιζητούν χαρτιά ώστε να μπορέσουν να ταξιδέψουν στον πλούσιο Βορρά, όπου και μπορούν να δουν ένα κάποιο ευήμερο μέλλον ως εργαζόμενοι/ες ή και κάτοχοι κεφαλαίων. Τέλος, και η ίδια η ελληνική κοινωνία, βρίσκεται αναμφιβόλως σε διαφορετική θέση από ότι τα «χρυσά» χρόνια της δεκαετίας του 90. Μια σημαντική διαφορά είναι ότι ένα υπολογίσιμο κομμάτι της (κατά κύριο λόγο ειδικευμένης) νεολαίας της κοιτάει να εκμεταλλευτεί το προνόμιο του Ευρωπαίου πολίτη για να αποδράσει επίσης στον Βορρά. Σε κάποιο βαθμό, επίσης, είναι περισσότερο εξοικειωμένη με την παρουσία αλλοεθνών, την έννοια της πολυπολιτισμικότητας και της διεθνούς κινητικότητας. Τα κομμάτια της, από την άλλη, που βλέπουν τους μετανάστες ως απειλή για το status τους, δεν μπορούν να επικαλεστούν ότι οι τελευταίοι ευθύνονται για την έλλειψη δουλειών και τους χαμηλούς μισθούς. Εν πολλοίς, τα ρατσιστικά επιχειρήματα της εγχώριας ακροδεξιάς στηρίζονται στα ίδια πολιτισμικά επιχειρήματα που συναντάμε και στην υπόλοιπη Ευρώπη, περί ανωτερότητας του ευρωπαϊκού πολιτισμού που δέχεται εισβολή εξ’ Ανατολών και απειλείται με ισλαμοποίηση[16]. Ας σημειώσουμε απλά εδώ, ότι αυτή η νέα τάση του «πολιτισμικού ρατσισμού» δεν στερείται ταξικής βάσης: Κανείς δεν αντιμετωπίζει ρατσιστικά τον πετρελαιοπαραγωγό από τα Εμιράτα που θα έρθει να αγοράσει κανά λιμάνι/αεροδρόμιο, όπως συμβαίνει με τους Σύριους και τους Αφγανούς κυνηγημένους...

^ Απο το περιστατικό στην ΒΙΑΑ

Συνοψίζοντας, σε σχέση με την τρέχουσα αναδιάρθρωση των σχέσεων κράτους πολιτών στην εποχή της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ: Θεωρούμε ότι αν και δεν υπάρχει κάποιο μεgalόπνοο πλάνο ξεπεράσματος της κρίσης από την πλευρά των Ελλήνων αφεντικών, αναγνωρίζουμε την κεντρική σημασία του περάσματος μεγάλων κομματιών των ντόπιων και μεταναστών εκμεταλλευόμενων στην κατηγορία του πλεονάζοντος πληθυσμού που χρήζει «ανθρωπιστικής διαχείρισης» και τονίζουμε τη μεγαλύτερη πολιτική σημασία που αποκτά το ζήτημα της φυλής στη νέα ταξική σύνθεση που προκύπτει μεσούσης της κρίσης. Διαχωρίζοντας τις στρατηγικές επιλογές του ελληνικού κράτους από τις τακτικές κινήσεις

των αριστεροδεξιών διαχειριστών του, θεωρούμε ότι τα «ανθρωπιστικά μέτρα» θα παραμείνουν στη φαρέτρα των αφεντικών για τα επόμενα χρόνια, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν μπορούν να συνδυαστούν με την επιστροφή σε πολιτικές άμεσης καταστολής του ταξικού ανταγωνισμού.

Είναι σε αυτό το σταθερό αντικειμενικό έδαφος της αναδιάρθρωσης μέσα στο ρευστό πολιτικό περιβάλλον της κρίσης που διερευνούμε και τις δυνατότητες αγωνιστικής σύνδεσης των ντόπιων/μεταναστών εργαζόμενων στον «ανθρωπιστικό τομέα»/ΜΚΟ και των «ωφελούμενων» χρηστών των υπηρεσιών τους. Έχουμε ξαναπαφερθεί στην κομβική σημασία για το βάθος του ανταγωνισμού που αποδίδουμε στην αγωνιστική σύνδεση των εργαζομένων που παρέχουν μια υπηρεσία, παράγουν ένα αγαθό, με τους υπόλοιπους εκμεταλλευόμενους που είναι χρήστες αυτών των υπηρεσιών[17]. Στις περιπτώσεις που μια τέτοια σύνδεση γίνεται πραγματικότητα, οι αγώνες μας ενδυναμώνονται σε τέτοιο βαθμό που καταφέρνουν να ξεπερνούν τους αντικειμενικούς διαχωρισμούς των καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων, γεγονός που φυσικά τρομοκρατεί τα αφεντικά για τις πολιτικές του προεκτάσεις και δυνατότητες που εμπεριέχει. Αλλά ειδικότερα στην αγωνιστική σύνδεση μεταξύ εργαζόμενων σε υπηρεσίες πρόνοιας/ΜΚΟ και «ωφελούμενων» χρηστών των υπηρεσιών, αποδίδουμε μια στρατηγικού τύπου σημασία, για μια σειρά από λόγους.

Καταρχήν, αν και λίγοι πολιτικά οργανωμένοι θα το παραδεχτούν, δεν είναι λίγα τα υποκείμενα του ανταγωνισμού, άτομα που έχουν συμμετάσχει δηλαδή σε αγώνες στο παρελθόν, τα οποία θα βρεθούν σε κάποιες από αυτές τις θέσεις. Ένα μεγάλο μέρος του στελεχιακού δυναμικού των υπηρεσιών πρόνοιας/ΜΚΟ επιλέγονται από τους απόφοιτους ανθρωπιστικών/κοινωνικών σπουδών, που δεν είναι καθόλου σπάνιο να έχουν αρκετή εμπειρία από αγώνες στο παρελθόν. Από την άλλη, λόγω της εκτεταμένης ανεργίας/φτωχοποίησης, είναι και πολλά τα κομμάτια της τάξης μας, τα οποία τους περιμένει το μέλλον του «ωφελούμενου» από τα «ανθρωπιστικά» μέτρα. Μάλιστα, είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι οι δυο προαναφερθεισες κατηγορίες μπορεί να βρίσκονται ταυτόχρονα και στις δυο θέσεις, του εργαζόμενου και του «ωφελούμενου»: Ένας άνεργος που κάνει αίτηση για να εργαστεί μέσω των κοινωφελών προγραμμάτων στα hot spots, είναι ταυτόχρονα ένας «ωφελούμενος» που η (εξαναγκαστική) εργασία του θεωρείται ένα είδος προνοιακού επιδόματος για να συντηρηθεί για οκτώ μήνες, ενώ ταυτόχρονα η εργασία του έχει ως αντικείμενο την εξυπηρέτηση των αναγκών σίτησης/στέγασης των μεταναστών/προσφύγων.

Είναι μέσα σε αυτή την κοινωνική συνθήκη που, επαναλαμβάνουμε, το ζήτημα του ξεπεράσματος των φυλετικών διαχωρισμών αποκτά κεντρική πολιτική

σημασία. Η αναδιάρθρωση των συστημάτων πρόνοιας μέσω της εξαναγκαστικής εργασίας του workfare, ξεκίνησε από τους ντόπιους ανέργους και διαβλέπουμε ότι θα αποτελέσει βασικό παράγοντα της διαχείρισης των μεταναστευτικών πληθυσμών. Από την άλλη η «ανθρωπιστική» αντιμετώπιση των αναγκών των μεταναστών, όπου οι στοιχειώδεις κοινωνικές παροχές συνδυάζονται με μέτρα στέρησης της ελευθερίας, κοινωνικού αποκλεισμού και ελέγχου αποτελεί επίσης εικόνα του σκοτεινού μέλλοντος που ετοιμάζεται για τους ντόπιους εκμεταλλευόμενους.

Αυτή η αντικειμενική ταξική συνθήκη είναι που γεννά αγώνες με παρόμοια περιεχόμενα που παραμένουν διαχωρισμένοι βάση των φυλετικών προνομιών. Για παράδειγμα, η επιλογή του κράτους να κρατήσει διαχωρισμένους τους πρόσφυγες/μετανάστες από τον κοινωνικό ιστό, γεννάει, με αφορμή τα πάμπολλα τροχαία ατυχήματα στο ερημικό εξωτερικό περιβάλλον των hotspots, αγώνες των προσφύγων/μεταναστών ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό και τη στέρηση της ελευθερίας μετακίνησης. Την ίδια στιγμή, αυτή η απομονωτική συνθήκη, αναγκάζει πολλούς ντόπιους/ες «κοινωφελείς» να χρειάζονται να μετακινούνται πολλές ώρες κάθε μέρα για να πάνε στην οκτάμηνη εργασία τους, ενώ ταυτόχρονα αντιμετωπίζουν κι αυτοί/ες τη θανάσιμη απειλή του τροχαίου εργατικού ατυχήματος. Μετά από ένα τέτοιο «ατύχημα» σε hot spot της ΒΙΑΑ, αν και είδαμε τους «κοινωφελείς» πολύ σωστά να καταγγέλλουν τις συνθήκες εργασίας τους και να απαιτούν ασφαλή και δωρεάν μετακίνηση στο χώρο εργασίας τους [18], δεν είδαμε όμως πουθενά αναφορά στα αντίστοιχα «ατυχήματα» για τους ίδιους λόγους των μεταναστών. Ας αναρωτηθούμε απλά πόσο πιο δυνατοί θα ήταν οι αγώνες των «κοινωφελών» αν είχαν την συμπαράσταση των μεταναστών κι αντίστοιχα πόσο πιο υπολογίσιμες θα ήταν οι ταραχές των μεταναστών μετά από κάποιο θανάσιμο τροχαίο, αν συνοδεύονταν από στάσεις εργασίας των «κοινωφελών»... Άραγε το ενδεχόμενο μιας τέτοιας αγωνιστικής σύνδεσης ντόπιων-μεταναστών αποτελεί αποκλειστικό προϊόν της νοσηρής πολιτικής μας φαντασίας; Αυτό που γνωρίζουμε με βεβαιότητα είναι ότι μοριακοί αγώνες ξεσπούν και στις δυο πλευρές και ότι παρόλο που εν πολλοίς παραμένουν στην αφάνεια του «επίσημα αναγνωρίσιμου» κοινωνικού ανταγωνισμού, το κράτος τους υπολογίζει αρκετά σοβαρά και τους κυνηγάει άμεσα. Αυτό είδαμε για παράδειγμα στην περίπτωση των εργαζόμενων στις υπηρεσίες ασύλου, που πηγαίνοντας κόντρα στους πολιτικούς τους προϊστάμενους, εμπόδισαν την απέλαση αρκετών μεταναστών, μην αναγνωρίζοντας καθεστώς «ασφαλούς χώρας» στην Τουρκία[19] .

Είδαμε παραπάνω για ποιο λόγο η εργασία στον «ανθρωπιστικό» τομέα του κράτους και τις ΜΚΟ έχει ξεχωριστή σημασία μέσα στο πλαίσιο της συντελούμενης

^[1] Βλ. π.χ. τη μονομερή ενέργεια της κυβέρνησης τα Χριστούγεννα του 2016 να μην αυξήσει το ΦΠΑ στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου που λειτουργούν κέντρα κράτησης μεταναστών

^[2] Στην πιο σοβαρή κοινωνική μάχη, πάντως, ενάντια στον ρατσισμό κομματιών της ελληνικής κοινωνίας, στο δικαίωμα πρόσβασης των παιδιών των προσφύγων στα σχολεία, δεν είδαμε τους ρατσιστές να χρησιμοποιούν άμεσα το επιχειρήμα περί ισλαμοποίησης. Περισσότερο επικαλέστηκαν την δήθεν υγειονομική απειλή που αποτελούν τα προσφυγόπουλα, εκμεταλλευόμενοι την άγνοια πολλών ντόπιων για αυτά τα θέματα, μαζί με την αόριστη απειλή που αποτελούν πάντα οι ‘Άλλοι’ για τα προνόμια των “ντόπιων”, σε μια συνθήκη γενικότερης υποτίμησης και της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε αυτή τη μάχη είδαμε πάντως να κερδίζουν σε αρκετές περιπτώσεις έδαφος τα αντιρατσιστικά επιχειρήματα, γεγονός που δεν επιβεβαιώνει ακριβώς τις γενικεύσεις περί “διάχυτου ρατσισμού της ελληνικής κοινωνίας”. Το ζήτημα αυτό φυσικά χρήζει ξεχωριστής ανάλυσης, που ξεφεύγει των σκοπών του κειμένου που διαβάζετε

^[3] Βλ. π.χ. Ατομικά και συλλογικά κείμενα μας για τις κινητοποιήσεις στον χώρο της υγείας ή για τα ΜΜΜ

^[4] Βλ. http://nofeloumeni.gr/2017/03/01/atiximavial/

^[5] Βλ. το κείμενο Η πολιτική ασύλου μετά την κοινή δήλωση ΕΕ-Τουρκίας και οι μεθοδεύσεις Μουζάλα. που δημοσιεύεται στο τεύχος της Σφήκας που διαβάζετε.

καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης και συνεπώς αποκτά κεντρική σημασία όσων αφορά τη σύνδεση των αγώνων μας. Το άλλο μισό μιας τέτοιας ανάλυσης, για την σύνδεση των αγώνων μας ενάντια στην «ανθρωπιστική»-μεταναστευτική πολιτική του ελληνικού κράτους, δεν μπορεί παρά να μιλά για τις κινηματικές δομές που έχουν στηθεί τα τελευταία δύο χρόνια, με στόχο την άμεση κάλυψη βασικών αναγκών των προσφύγων/μεταναστών, κυρίως με τη μορφή των καταλήψεων στέγασης μεταναστών. Ένα βασικό σημείο εκκίνησης οφείλει να είναι η ιστορική αποτίμηση και προοπτική αυτών των κινηματικών δομών. Τα προηγούμενα χρόνια ήμασταν ανάμεσα σε αυτούς που ασκούσαν στην κριτική στην στάση αρκετών ομάδων του α/α/α χώρου που μιλούσαν για τους προλετάριους μετανάστες μέσω αφισών, μικροφωνικών, πορειών, στις οποίες σχεδόν ποτέ δεν εμπλέκονταν τα ίδια τα υποκείμενα. Στην περίπτωση των καταλήψεων στέγασης μεταναστών βλέπουμε ότι για πρώτη φορά ένα κομμάτι του ανταγωνιστικού κινήματος αγκάλιασε δομές που βάζουν ως πρώτη πολιτική προτεραιότητα την κάλυψη των άμεσων αναγκών των ίδιων των μεταναστών, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των ίδιων. Ταυτόχρονα, αποτελεί ένα σημείο τομής για την ίδια την ιστορία των καταλήψεων στην Ελλάδα, που σε αντίθεση με την Δυτική Ευρώπη, αποτελούσαν περισσότερο χώρους πολιτικής έκφρασης, αντικουλτούρας της ριζοσπαστικής νεολαίας, χωρίς να επιχειρούν στα σοβαρά να βάλουν στο επίκεντρο της στεγαστικής ανάγκης των ντόπιων εκμεταλλεόμενων. Πέρα από δείγμα πολιτικής ενηλικίωσης του α/α/α χώρου, οι καταλήψεις στέγης μεταναστών αποτελούν κι ένα σημαντικό πεδίο μάχης ενάντια στην πολιτική κοινωνικής απομόνωσης, κράτησης και στερήσης ελευθεριών των προσφύγων/μεταναστών. Γι' αυτό το λόγο, βλέπουμε το τελευταίο διάστημα να αλλάζει και η στάση του κράτους απέναντι στις καταλήψεις. Η σχετική ανοχή που επιδείχθηκε το πρώτο διάστημα από πλευράς ΣΥΡΙΖΑ εξηγείται αν λάβουμε υπόψιν μας δυο παράγοντες. Πρώτον, το ότι ο ίδιος ο ΣΥΡΙΖΑ ως ιστορικό προϊόν της ταξικής πάλης, συνδέεται με τους αγώνες για τα δικαιώματα των μεταναστών κι άρα θα προσπαθήσει οι πολιτικές που ασκεί να ικανοποιούν και όσους από την εκλογική του βάση έχουν ακόμα παρόμοιες «προοδευτικές ευαισθησίες». Προφανώς κάτι τέτοιο δεν θα απασχολούσε μια (αποκλειστικά) δεξιά κυβέρνηση, που θα έβαζε π.χ. για τους ίδιους λόγους σε πρώτη προτεραιότητα την εξυπηρέτηση της Εκκλησίας και των συντηρητικών στρωμάτων. Δεύτερον, από τη στιγμή που όπως είδαμε το «μεταναστευτικό» έσκασε στα χέρια της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, χωρίς να υπάρχει κάποιο οργανωμένο πλάνο για την αντιμετώπιση του μεγέθους του ζητήματος, οι καταλήψεις στέγασης των μεταναστών

και οι αυτοοργανωμένες δομές παροχής βοήθειας στους προσφυγικούς καταυλισμούς αποτελούσαν το «ριζοσπαστικό άκρο» της ασκούμενης πολιτικής, που δεν θέλει το ελληνικό κράτος να δαπανήσει κονδύλια για να ικανοποιήσει τις άμεσες ανάγκες των μεταναστών.

Αυτή η αντιμετώπιση του πρώτου διαστήματος, φάνηκε να αλλάζει μετά τη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας και την εκκένωση των προσφυγικών καταυλισμών στην Ειδομένη, τον Πειραιά, την Βικτώρια κτλ που ακολουθήθηκε από τις στοχευμένες εκκενώσεις κάποιων καταλήψεων στέγασης μεταναστών. Παρά τις «αριστερές ευαισθησίες» της εκλογικής του βάσης, το κράτος υπό αριστεροδεξιά διαχείριση δεν μπορεί παρά να αναγνωρίσει ότι η επιλογή της κατάληψης στέγης κάποιων προλετάριων έρχεται σε ευθεία αντιπαράθεση με το ίδιο τον αστικό χαρακτήρα του κράτους, ως θεματοφύλακα του ιερού δικαιώματος στην ιδιοκτησία. Αλλά αυτό που σίγουρα βάρυνε περισσότερο στην κατασταλτική στροφή της “πρώτης φορά αριστεράς” ήταν η ανάγκη να τεθούν υπό έλεγχο οι κινήσεις των “από κάτω” και να περιοριστεί η εξαπλώση τους σε τέτοιο επίπεδο ώστε να μη αποτελούν εμπόδιο στην άσκηση της πολιτικής που υπαγόρευε η συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας. Γι' αυτό, το κράτος υπό την διαχείριση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ επέλεξε την «έξυπνη καταστολή» των καταλήψεων, χτυπώντας στοχευμένα καταλήψεις κτιρίων που ανήκουν σε ΜΚΟ, ασκώντας προπαγάνδα ότι υποκινούνται από «χομπίστες» δυτικούς αλληλέγγυους, επιλέγοντας το ταυτόχρονο χτύπημα σε καταλήψεις του α/α χώρου όπως η Βίλλα Ζωγράφου. Ως πρώην «επαγγελματίες αλληλέγγυοι», γνώριζαν ότι λόγω των κινηματικών αντανάκλαστικών μια κατάληψη στέγης μεταναστών όπως στην Αλκιβιάδου θα έρχοταν σε δεύτερη μοίρα...

Αναφερόμενοι βέβαια στην «έξυπνη καταστολή» του κράτους υπό συριζέικη διαχείριση είναι αναγκαίο να μην υπερτιμούμε κι εμείς το μέγεθος της δυναμικής τέτοιων κινηματικών δομών, σε σχέση με το μέγεθος του μεταναστευτικού υποκειμένου. Ο αριθμός των μεταναστών που θα καταφέρουν να εμπλακούν σε τέτοιες δομές είναι σίγουρα ελάχιστος σε σχέση με όσους θα βρεθούν θέλοντας και μη στην αγκαλιά του κράτους. Ακόμα κι έτσι αναγνωρίζουμε ότι στις δεδομένες συνθήκες είναι πολύ καλύτερο να μένεις σε μια κατάληψη παρά σε ένα κέντρο κράτησης/hotspot. Αυτό που έχει όμως μεγαλύτερη σημασία να αναγνωριστεί είναι πως η αυτοοργάνωση δεν μπορεί να αποτελέσει Την Λύση για το προσφυγικό/μεταναστευτικό ζήτημα. Το κίνημα δεν μπορεί να λύσει από μόνο του τις υλικές ανάγκες των προσφύγων/μεταναστών, μπορεί να τις φέρει σε πρώτο πλάνο και να επιχειρήσει τη δημιουργία **πολυεθνικών κοινοτήτων**

αγώνα που θα επιχειρήσουν την ικανοποίηση αυτών **τόσο μέσα από δομές αλληλεγγύης όσο και με διεκδικητικούς αγώνες προς το κράτος.**

Προαπαιτούμενο για να επιχειρηθεί το δεύτερο, είναι ο αγώνας για την **πολιτική αναγνώριση και ορατότητα των μεταναστών** που περνά μέσα από τον αγώνα για τα χαρτιά, για ίσα πολιτικά/εργασιακά δικαιώματα με τους Έλληνες πολίτες. Θεωρούμε ότι η κεντρική σημασία αυτού του αγώνα έχει υποτιμηθεί από μεγάλο μέρος του α/α/α χώρου, μιας και θεωρείται ότι αφορά ένα «ρεφορμιστικό» πεδίο διεκδίκησης δικαιωμάτων από το αστικό κράτος και

άρα ενσωμάτωσης των αγώνων μας στο κράτος, που δεν ταιριάζει προφανώς με τις αναλύσεις που υποστηρίζουν ότι η αυτοοργάνωση μπορεί να λύσει με ένα μαγικό τρόπο όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε λόγω της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης. Το αίτημα για «χαρτιά σε όλους τους πρόσφυγες/μετανάστες» για εμάς αντίθετα έχει μεγάλη σημασία, γιατί, πέρα από το ότι αποτελεί το πρώτο πράγμα που θα ζητήσουν τα ίδια τα μεταναστευτικά υποκείμενα, επιδιώκει τη νομική αναγνώριση ότι το κράτος δεν έχει το δικαίωμα να σε μαζεύει όποτε θέλει από το δρόμο, απλά γιατί έτυχε να γεννηθείς σε άλλη χώρα.

Η πολιτική ασύλου μετά την κοινή δήλωση ΕΕ-Τουρκίας και οι μεθοδεύσεις Μουζάλα

*

Το παρακάτω κείμενο μας εστάλη από μια πρώην εργαζόμενη στις επιτροπές προσφύγων του ελληνικού κράτους, που είχαν ως αρμοδιότητα την δευτεροβάθμια εξέταση των αιτήσεων ασύλου που υπέβαλαν οι πρόσφυγες μετά την υπογραφή της συμφωνίας Ε.Ε. Τουρκίας. Οι εν λόγω επιτροπές μπλόκαραν στην πράξη για κάποιους μήνες την εφαρμογή της εν λόγω συμφωνίας, αποφαινόμενες ότι η Τουρκία δεν αποτελεί ασφαλή χώρα για την απέλαση προσφύγων. Πολύ σύντομα το ελληνικό κράτος μετά από πιέσεις και της Ε.Ε. προχώρησε στην αντικατάσταση των εν λόγω επιτροπών από ελεγχόμενες από αυτό επιτροπές που δεν θα δημιουργούσαν ανάλογα «κωλύματα». Έπειτα από αυτές τις κρατικές μεθοδεύσεις 18 πρώην μέλη των επιτροπών προσφύγων δημοσιοποίησαν μια επιστολή που καταγγέλλει τις πολιτικές παρεμβάσεις του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής [1]. Στο κείμενο που ακολουθεί περιγράφεται το πολιτικό παρασκήνιο γύρω από τη συγκεκριμένη «κόντρα» και τους σκοπούς που εξυπηρετεί η συμφωνία Ε.Ε.-Τουρκίας που με τόση θέρμη υπερασπίζεται η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ. Το δημοσιεύουμε για την καλύτερη κατανόηση των εξελίξεων όσον αφορά την αντι-μεταναστευτική πολιτική του ελληνικού κράτους, με την οποία ερχόμαστε αντιμέτωποι/ες στους αγώνες που δίνουμε σε θεσμικό και μη επίπεδο.

Την 18η Μάρτιου 2016 οι ρατσιστικές, αντι - προσφυγικές πολιτικές των τελευταίων δεκαετιών σε επίπεδο ευρωπαϊκής ένωσης, βρήκαν έναν ακόμα τρόπο εφαρμογής, τη λεγόμενη Κοινή Δήλωση Ε.Ε. –Τουρκίας. Το τι προβλέπει είναι την λίγο πολύ γνωστό: όσοι εισέρχονται στα ελληνικά νησιά μέσω Τουρκίας από τις 20 Μαρτίου 2016 και έπειτα πρέπει να επιστρέφονται στην Τουρκία με τη λογική ότι η τελευταία αποτελεί ασφαλή χώρα ασύλου. Εξαιρούνται από αυτή τη διαδικασία οι ευάλωτοι πληθυσμοί, με βάση κριτήρια που έχουν θεσπιστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Και εδώ είναι το κρίσιμο σημείο στην εξέλιξη των πολιτικών ασύλου σε διεθνές επίπεδο. Η σύμβαση της Γενεύης του 1951 έθεσε τα κριτήρια για τον ορισμό του ποιος είναι πρόσφυγας, κατακερμάτισε την πανάρχαια έννοια της μετακίνησης διακρίνοντας τους πληθυσμούς σε μετανάστες και πρόσφυγες, και δημιούργησε θεσμικές κατηγορίες για να οριοθετηθεί και να ελεγχθεί μετακίνηση των πληθυσμών. Όλα αυτά σε πλήρη σύμπτωση με το δόγμα της εποχής όπου οι κατεστραμμένες χώρες και οι χώρες που είχαν πληγεί κατά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο έμπαιναν σε διαδικασία ανοικοδόμησης λαμβάνοντας

βοήθεια από το κεφάλαιο των νικητών, οι οποίοι χάραξαν τα σύνορα και έθεσαν τους όρους της μετακίνησης των πληθυσμών. Αν η συνθήκη της Γενεύης όρισε λοιπόν το ποιος είναι πρόσφυγας, η κοινή δήλωση Ε.Ε. – Τουρκίας με αφορμή το δόγμα περί ασφάλειας και κατάστασης εκτάκτου ανάγκης έρχεται να ορίσει το ποιος είναι πιο πολύ πρόσφυγας. Έτσι πια, η έννοια του πρόσφυγα όπως επίσης και η έννοια της ευαλωτότητας συρρικνώνονται. Αναγνωρίζονται ως πρόσφυγες άτομα με βάση την εθνικότητα όπως π.χ. οι Σύριοι ενώ άλλες εθνικότητες όπως π.χ. οι Αφγανοί παρουσιάζουν όλο και πιο μικρά ποσοστά αναγνώρισης καθεστώτος του πρόσφυγα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αλλά ακόμα και σε αυτούς που αναγνωρίζονται ως πρόσφυγες, μπαίνει η διάκριση του ποιος είναι πιο ευάλωτος ώστε να μην επιστραφεί στην Τουρκία.

Σε ότι αφορά το θεσμικό επίπεδο έγιναν οι εξής αλλαγές: Στην Τουρκία που δεν είχε σύστημα ασύλου γίνεται νομοθετική ρύθμιση τον Απρίλιο του 2016 προκειμένου οι Σύριοι να λαμβάνουν καθεστώς προσωρινής προστασίας. Στην πράξη ωστόσο, σύμφωνα με αναφορές τοπικών και διεθνών οργανισμών, οι προσφυγικοί πληθυσμοί δεν απολαμβάνουν παρά ελάχιστα και ελλιπέστατα δικαιώματα, ενώ έρχονται αντιμέτωποι με κράτηση και παράνομες επαναπροωθήσεις στη Συρία.

Στην Ελλάδα με το νόμο 4375/2016, ανάμεσα στα άλλα αίσχη, δημιουργούνται τα hot spot- κέντρα κράτησης στα νησιά όπου οι άνθρωποι μένουν κρατούμενοι και με γεωγραφικό περιορισμό στην κάρτα τους. Παράλληλα, έρχονται οι ΕΑΣΟ Experts, διοικητικοί υπάλληλοι ευρωπαϊκών χωρών, να “συνδράμουν” την υπηρεσία ασύλου στην εξέταση των αιτημάτων ασύλου σε πρώτο βαθμό. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία απορρίπτουν τις αιτήσεις ασύλου με το σκεπτικό ότι η Τουρκία αποτελεί ασφαλή πρώτη χώρα ασύλου. Σε δεύτερο βαθμό, τα αιτήματα εξετάζονται από τις Επιτροπές Προσφυγών του Π.Δ. 1142010.

Οι εν λόγω Επιτροπές συγκροτούνται από ένα δημόσιο υπάλληλο ως Πρόεδρο, ένα μέλος που υποδεικνύεται από την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες και ένα μέλος που επιλέγεται από το Υπουργείο από κατάλογο που καταρτίζει η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (Ε.Ε.Δ.Α.), ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της πολιτείας. Αντικείμενο τους αποτελεί η εξέταση σε δεύτερο βαθμό των εκκρεμοσύνων προσφυγών επί αιτημάτων ασύλου που κατατέθηκαν έως την 6η Ιουνίου 2013 και απορρίφθηκαν σε πρώτο βαθμό από την έως τότε αρμόδια ελληνική αστυνομία. Λίγο μετά την κοινή δήλωση ΕΕ-Τουρκίας ανετέθη προσωρινά στις ανωτέρω Επιτροπές Προσφυγών η εξέταση των προσφυγών αιτούντων άσυλο που εισήλθαν στη χώρα από την 20η Μαρτίου 2016 κι έπειτα – ημερομηνία εφαρμογής της νομικά μη δεσμευτικής Κοινής Δήλωσης ΕΕ – Τουρκίας. Τα εν λόγω αιτήματα ασύλου είχαν κριθεί απαράδεκτα στον πρώτο βαθμό εξέτασης κατόπιν εισηγήσεων του προσωπικού του Ευρωπαϊκού Γραφείου Υποστήριξης για το Άσυλο (ΕΑΣΟ).

Από την πρώτη στιγμή, η συντριπτική πλειοψηφία των μελών των Επιτροπών τέθηκε κατά της αναγνώρισης της

Τουρκίας ως ασφαλούς χώρας ασύλου. Γι αυτό το 99,5% των απορριπτικών αποφάσεων του πρώτου βαθμού ανατράπηκε στο δεύτερο. Ωστόσο όπως θα περιγράψω, ο τότε αναπληρωτής υπουργός Μουζάλας προσπαθήσε μέσα από μια σειρά μεθοδεύσεων να αλλάξει την κρίση των μελών και να επέμβει στην ανεξαρτησία των Επιτροπών.

Συγκεκριμένα, ενώ οι πρώτες προσφυγές έφτασαν στις Επιτροπές στις 20 Απριλίου, η δημοσίευση των πρώτων αποφάσεων έγινε με ένα περίπου μήνα καθυστέρηση, ενώ ο νόμος 4375/2016 έθετε προθεσμία τριών ημερών. Με δικαιολογίες του τύπου “έπεσε το σύστημα, τα αρχεία είναι πολύ μεγάλα”, οι αποφάσεις που ήταν θετικές και ανέτρεπαν τον πρώτο βαθμό δεν επιδίδονταν στους πρόσφυγες. Από πλευράς Υπουργείου είχε δοθεί ένα προκάτ πρότυπο word για απόρριψη, ευθεία υπόδειξη δηλαδή για απορριπτικές αποφάσεις. Τα μέλη το απέρριψαν και εργάστηκαν πάνω στη νομική τεκμηρίωση των θετικών αποφάσεων. Στο ενδιάμεσο προγραμματίστηκαν από πλευράς Υπουργείου και δύο συναντήσεις, μια με συμβούλους τους Μουζάλα και μια δεύτερη με τη συμμετοχή και του Μουζάλα. Στη δεύτερη συνάντηση ο υπουργός έκανε ένα δεκάλεπτο μονόλογο όπου τόνισε μεν την ανεξαρτησία των Επιτροπών αλλά και την ανάγκη τήρησης της συμφωνίας. Σε αυτή τη συνάντηση ακούστηκαν διάφορα επαίσχυντα από πλευράς υπουργού όπως ότι “οι Σύριοι είναι μπατζανάκια με τους τούρκους, θα είναι καλύτερα να επιστρέψουν εκεί. Στην Ελλάδα δε θα βρουν δουλειά ενώ στην Τουρκία θα έχουν δουλειά έστω και μαύρα”. Τέλος, παραδέχτηκε ότι “μπορεί να γίνονται και κάποιες επαναπροωθήσεις, αλλά συμβαίνουν και αυτά”. Στη συνέχεια, κανονίστηκε και Τρίτη συνάντηση μόνο με τους προέδρους των Επιτροπών – δημοσίους υπαλλήλους και το Μουζάλα, χωρίς καμία ενημέρωση και φυσικά πρόσκληση στα μέλη. Παράλληλα, το Υπουργείο κοινοποιούσε μέσω mail σε όλους τους εργαζόμενους των Επιτροπών έγγραφα νομικού περιεχομένου της ευρωπαϊκής επιτροπής στα οποία περιεγράφε τους λόγους για τους οποίους η Τουρκία είναι ασφαλής χώρα. Την ίδια περίοδο και μετά τις δημοσιεύσεις των πρώτων θετικών αποφάσεων, ξεκίνησε η λασπολογία στο διεθνή τύπο ότι τα μέλη των Επιτροπών δεν έχουν καμία σχέση με το αντικείμενο του προσφυγικού, αποφασίζουν με ιδεολογικά κριτήρια και είναι κατευθυνόμενα από τις ΜΚΟ. Ο Μουζάλας χαρακτηρίζει τις αποφάσεις νομικά ατεκμηρίωτες και από τη Σάμο απειλεί ότι “όποιος διαφωνεί και μας κατηγορεί ότι δεν σεβόμαστε τα δικαιώματα πρέπει να φάει ηχηρό σκαμπίλι”. Τότε ξεκινούν και οι πιέσεις από την ευρωπαϊκή επιτροπή για αλλαγή της σύνθεσης των Επιτροπών. Στις 16 Ιουνίου 2016 με έκτακτη τροπολογία που κατατέθηκε στη Βουλή, αφαιρείται η αρμοδιότητα της εξέτασης των αιτημάτων ασύλου με βάση την κοινή δήλωση της Ε.Ε. – Τουρκίας από τις Επιτροπές Προσφυγών και ανατίθεται σε νέες “ανεξάρτητες επιτροπές”, οι οποίες συγκροτούνται από δύο εν ενεργεία δικαστικούς και ένα υποδεικνυόμενο μέλος από την Ύπατη Αρμοστεία. Στις 18 Ιουνίου 2016, 18 μέλη των Επιτροπών Προσφυγών υπέγραψαν και δημοσίευσαν κείμενο περιγράφοντας όλο το πολιτικό παρασκήνιο του προηγούμενου διαστήματος. Με την αφαίρεση της αρμοδιότητας εξέτασης που προαναφέρθηκε, οι Επιτροπές Προσφυγών συνεχίζουν τη

λειτουργία τους εξετάζοντας σε δεύτερο αιτήματα ασύλου που έχουν κατατεθεί μέχρι τις 6 Ιουνίου 2013 και κάποια αιτήματα που κατατέθηκαν μέσα στο 2015 και 2016 αλλά δεν αφορούν την κοινή δήλωση Ε.Ε. – Τουρκίας.

Οι “ανεξάρτητες επιτροπές” ξεκίνησαν τη λειτουργία τους τον Ιούλιο του 2016. Σύμφωνα με την 4η Έκθεση Προόδου (με ημερομηνία 8.12.2016) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που εποπτεύει την εφαρμογή της συμφωνίας Ε.Ε.-Τουρκίας και εκδίδει εκθέσεις προόδου: “Από τις 20 Ιουλίου έως σήμερα οι νέες Επιτροπές Προσφυγών εξέδωσαν 366 αποφάσεις στο πλαίσιο της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας – 14 σχετικά με το παραδεκτό (αν η Τουρκία είναι ασφαλής χώρα ασύλου) και 352 επί της ουσίας (αν κάποιος είναι πρόσφυγας). Ο συνολικός αριθμός περιλαμβάνει τις δευτεροβάθμιες αποφάσεις που ανέτρεψαν πρωτοβάθμιες αποφάσεις περί απαραδέκτου ή χορήγησαν καθεστώς πρόσφυγα. Επικυρώθηκαν οι αρνητικές πρωτοβάθμιες αποφάσεις σε 350 υποθέσεις ενώ ανατράπηκαν σε δύο υποθέσεις. Η συνταγματικότητα της σύνθεσης των νέων Επιτροπών Προσφυγών συζητήθηκε στις 29 Νοεμβρίου ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, η απόφασή του οποίου αναμένεται έως το τέλος του έτους. Η συγκεκριμένη απόφαση είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς θα είναι καθοριστική για την προόδο και πολλών άλλων υποθέσεων.

Έως τις 5 Δεκεμβρίου, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο είχε τοποθετήσει 93 διερμηνείς στην Ελλάδα και 74 εμπειρογνώμονες από κράτη μέλη, εκ των οποίων 52 στα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης – 39 από αυτούς είναι χειριστές υποθέσεων.

Όσον αφορά τη στήριξη των συνόρων, έως τις 5 Δεκεμβρίου η Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή είχε τοποθετήσει 682 υπαλλήλους στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων 54 συνολικά υπαλλήλων με σκοπό την υποστήριξη της εφαρμογής της δήλωσης. Όσον αφορά την Ευροπολ, ο αριθμός προσκεκλημένων υπαλλήλων που έχουν τοποθετηθεί επί του παρόντος στα κέντρα υποδοχής με σκοπό τη διεξαγωγή δευτεροβάθμιων ελέγχων ασφαλείας έχει αυξηθεί σε 24 (ήτοι 21 προσκεκλημένοι υπάλληλοι και 3 μέλη του προσωπικού της Ευροπολ). Επί του παρόντος, πέραν του προσωπικού της Ευροπολ που έχει τοποθετηθεί στα πέντε νησιά προκειμένου να εκτελεί δευτεροβάθμιους ελέγχους ασφαλείας, τέσσερις επιπλέον υπάλληλοι σταθμεύουν στην Περιφερειακή Ειδική Ομάδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον Πειραιά για λόγους συντονισμού. **Οι τοποθετήσεις μέσω της Ευροπολ φαίνεται να παραμένουν επαρκείς, θα πρέπει ωστόσο να παρακολουθείται στενά η ανάγκη για προσαρμογές προκειμένου να καλυφθεί η μελλοντική εξέλιξη των ροών.**

Κοινώς, ο Μουζάλας πέτυχε τη στρατιωτικοποίηση των συνόρων και την πλήρη πολιτικό έλεγχο της διαδικασίας ασύλου ακόμα πιο αποτελεσματικά από τους προκατόχους του.

Χ.Γ.

¹ <http://www.efsyn.gr/arthro/politikes-paremvaseis-katagg-elloy-n-18-meli-ton-epitropon-prosfygon>

